LAIKAS

Nr. 89

AÑO VI

EL TIEMPO — SEMANARIO LITUANO — 13 DE MAYO — GEGUŽĖS M. 13 D. 1953

Tamsu pasaulio politikoje

KORĖJOJ TAIKA UŽKLIUVO

Po įspūdigo Kremliaus valdovų taikos pasiūlymo buvo manoma, kad jie turi iš tikrųjų gerų norų taikai įgyvendinti. Pirmas žingsnis buvo padarytas. Buvo pasikeista sužeistaisiais ir ligoniais tarp aliantų ir komunistų. Tiesa, daugiau laimėjo raudonieji, nes jie už vieną grąžintą Vakarų sergantį belaisvį gavo daugiau negu tris savuosius. Tačiau tolimesnės derybos stovi vietoje, kaip jos yra buvusios prieš jas nutraukiant. Aliantai nenori atsižadėti savo nusistatymo žmoniškumo atžvilgiu. Geriau sakant, jie nenori atimti savo turimiems iš komunistų paimtiems belaisviams laisvo apsisprendimo — grįžti atgal ar pasilikti Vakarų pasaulyje. Komunistai nenori savo belaisvių atsižadėti, nes jie mato pralaimėjimą propagandinėje plotmėje. Ir dėlto, nors jau buvo kai kurių prošvaiščių, kad taika bus pasiekta, jos vėl užgeso, kai komunistai stengiasi neutraliais pripažinti tik savo satelitus — Lenkiją ir Čekoslovakiją kartu su Šveicarija ir Švedija. Prie tų keturių dar prideda Indiją, kuri aiškiai Vakarams neprielanki. Vakariečiai sutinka belaisvius, nenorinčius grįžti į komunistines savo tėvynes, perkelti Pakistanan, kad ten jie galėtų apsispręsti tolimesniam savo likimui.

Pagaliau pastaruoju metu komunistų delegacija vėl padaré kelis žingsnius atgal, atsižadėdama net to, su kuo prieš kelias dienas jau buvo sutikusi. Ji vėl nenori visiškai pripažinti belasviams apsisprendimo teisės. Davė savo projektą, kuris Vakarų valstybių stropiai yra svarstomas, nors pilnas tekstas dar neskelbiamas. Bet manoma, kad jis nebus priimtinas Vakarams, nes perdaug jau kraujo pralieta, kad būtų galima visko atsižadėti.

KOMUNISTAI VIS DAR LAIMI

Komunistai sustoję kuriam laikui Korėjos fronte, teritorijos atžvilgiu laimėjo, padarydami didelį žingsnį Indokinijoje, Laos karalijoje. Pancūzai su vietnamiečiais buvo taip spaudžiami, kad prarado ne tik daug ginklų, bet ir žmonių. Tačiau, kas visus vakariečius nustebino, tai, kad komunistai staigiai sustojo, nepasiekę visiško laimėjimo, nors tai galėjo padaryti. Net spėjama, kad dabar raudonieji pasiūlys derėtis dėl paliaubų, kurios aišku, būtų panašus akių mulkinimas, kaip ir Korėjoje. Dėlto, nebe reikalo Paryžiaus "Observeur" klausia, ar Vakarai ilgai taip leisis niekinami ir rodys savo silpnumą. Beto, tas pats laikraštis pažymi, jog jau nereikia nė didelių įrodymų, kad Indokinijos komunistai gauna ginklus, pinigus ir karinius instruktorius iš Rusijos. O Rusija sėdi su Vakarų aliantais ir derasi dėl taikos, vis kasnį po kasnio ištraukdami tiesiog iš vakariečių burnų.

ŽVILGSNIS Į VAKARUS

Vakarų valstybės, nors žiūrėdamos į tamsą, vis dar negali savo namuose susikalbėti. Gen Ch. de Gaule, kuris norėjo tapti Prancūzijos vadu, neseniai paskelbė pasitraukiąs iš politinio gyvenimo ir išstojo iš savo paties sukurtos partijos. Tiesa, jo partija iš dalies pralaimėjo savivaldybiniuose rinkimuose, bet tai neatrodo, buvus pagrindinę tokios kapituliacijos priežastį. Bet gal jis jau nesitiki, kad jam pavyks suburti visuomet svyruojančius prancūzus prieš aiškų komunistinį pavojų ir kartu Prancūziją padaryti visiškai savarankišką valstybę, nejieškant pagalbos iš savo kaimynų, ypaš vokiečių pusės. Anglų spėjimu, jis galėjo pasitraukti ir dėlto, kad turi kitų tikslų ir naujų kelių kovoti prieš vidaus netvarką.

Vak. Vokietijos min. pirm. K. Adenaueris vyksta Londonan tartis su Churchilliu ir jam užprotestuoti, kad trys "didieji" neturi teisės kalbėtis su Rusija už Vokietijos nugaros ir jos sąskaiton. Atrodo, kad Churchillis su Edenu, norėdami žūt būt išlaikyti seną Anglijos prestyžą, pasiryžę yra vykti net į Maskvą ir ten derėtis su naujaisiais Kremliaus ponais dėl taikos, kad tik jiems visos iniciatyvos neatimtų Washingtonas. Tai jau net viešai reiškiama. Tai būtų Anglijos senosios "realinės politikos" tęsinys, kuris savo išsilaikymo sąskaiton gali visus parduoti, tik ne tai, kas jiems patiems priklauso. Jiems patiems nesiseka derybos su Egiptu, kurio naujoji valstybės galva — gen. M. Naguibas, pajutęs šių silpnumą, grąso net karu, kad tik laimėtų visišką laisvę Suese ir Sudane. Prie ko prieis šie pasitarimai, dar sunku įspėti, bet manoma, kad anglai turės daryti nuolaidų Egiptui, bet spirsis dėl pasitarimų su Maskva.

Vienas neaiškumas dar vis sulaiko nuo tiesioginių pasitarimų su Maskva pasiūlymo, — tai, kad neižinia, kas dabar valdo Sov. Rusiją ir jos satelitus. Malenkovas jau vis mažiau minimas, Berijos vardas kaskart kyla vidaus politikoje, bet vis dažniau girdimi užsienyje vardai yra senasis Stalino draugas Molotovas, jo tolimesni draugai ir beveik reikšmės nustoję maršalai Bulganinas, Vorošilovas ir Žukovas.

Tokioje politinėje tamsoje atsistoję, Vakarai stebisi patys savo neveiklumu ir neryžtingumu, bet toje tamsoje jie nemato, ką daro jų priešas, kuris, net pats pergyvendamas politinę krizę savo viduje, dar iš seno įsibėgėjimo kovingumo nepraranda. Atrodo, net pats Eisenhoweris aptilo ir jau nereiškia tiek daug pažadų, o tik tyliai rengiasi, kad nebūtų užkluptas netikėtumo. Reikia manyti, kad koks nors staigus netikėtumas vėl išjudins Vakarus, kad jie dienos šviesoje pamatys naujus kelius į tą patį tikslą - visišką išsilaisvinimą iš visuotinės baimės. —

P. S.

J. Em. Kardinolas A. Caggiano šventina Rosario liet. bažnyčios kertinį akmenį.

Kumunistai patys parodo savo tikslus

Vokiečių vyriausybės oficiozinis „Bulletin des Presse- und Informationsamtes der Bundesregierung" savo Nr. 70 (1953. 4. 15) įrodinėja, kad Vokietijos „padarymas neutralia yra negalimas". Toliau įvertina Sovietų dabartinius taktiniais sumetimais daromus taikos pasiūlymus, kaip „politiką, reikalingą Kremliui atsikvėpti". Pasiremdamas paties komunistų organo "Komunist" (Nr. 4/533) išvedžiojimais, daro išvadą, kad šiuo metu svarbiausias Kremliaus uždavinys esąs, kaip ir anksčiau kad buvo daroma, „parodyti maksimalinį elastingumą ir sugebėjimą manevruoti". Tuo būdu, anot vokiečių vyriausybės oficiozo, patys komunistai „atidengia savo kortas". „Komunistas" yra teorinis Sov. Sąjungos komunistų partijos politiniams klausimams svarstyti skirtas organas, kurio uždavinys yra informuoti ir pagal partijos direktyvas orientuoti partijos rinktinius sluogsnius. Minimasis organas, svarstydamas Stalino parašytąją „Leninizmo strategiją ir taktiką", pažymi, kad **komunistinėje praktikoje, susidarius tam tikroms vidaus arba užsienio politikos situacijoms, tenka priešui daryti tam tikrų nuolaidų tačiau į jas reikia žiūrėti** tik kaip į tikslingumo padiktuotus **laikinius sprendimus, priskirtinus prie komunistinės strategijos ir taktikos.** Tokios taktikos svarbiausieji uždaviniai yra „parodyti maksimalinį elastingumą ir sugebėjimą manevruoti"; ši taktika apsprendžianti veikimą „palyginti trumpą laikotarpį — pagal tai, kaip kyla ir vėl atslūgsta revoliucinio sąjūdžio bangavimas".

Taigi „taktikos svarbiausi uždaviniai yra parinkti tokias priemones ir būdus, nustatyti tokias kovos formas ir metodus, kurios geiausiai atitiktų momento konkrečius reikalavimus ir tikriausiai įgalintų pasiekti strateginį pasisekimą. Todėl taktinį veikimą ir jo rezultatus tenka vertinti ne pagal netiesiogiai sukeltą efektą, bet pagal strateginius uždavinius ir jiems įvykdyti galimybes". Jau ir Leninas įrodinėjęs, kad bekovojant su buržuazija, prireikus, nesą galima visiškai atsisakyti kompromisų. Taip pat ir Stalinas mokęs, jog esti momentų, „kada **tenka išsižadėti taktinių laimėjimų ir tenkintis taktiniais pralaimėjimais arba net nuostoliais, kad tik būtų tuo būdu garantuoti ateityje strateginiai laimėjimai".** Konkrečiai nurodoma į Sovietų sudarytąją Bres-Litovsko paliaubų sutartį arba vad. NEP („Naujosios ekonominės politikos") laikotarpį pilietinio karo metu, kada taktiniais sumetimais vidaus fronte prireiké padaryti tam tikrų nuolaidų, kad, sutelkus vidaus jėgas, paskum būtų galima „kirsti kapitalistiniams elementams lemiamąjį smūgį". Stalinas visu tuo laikotarpiu „atsidėjęs seké priešą", „lig laiku pergrupavo savo pajėgas" ir „išmintingai vadovavo paskiau prasidėjusiam puolimui".

Kaip toliau straipsnyje pažymima, **„komunistų partija turi daug galimybių tokiam manevravimui pareikšti. Jai į pagalbą ateina ypač dviejų rūšių „rezervai": „tiesioginį rezervą"** sudaro kaimyninėse valstybėse ir kolonijose pasireiškiantis revoliuciniuose sąjūdžiuose proletariatas", o „netiesioginį" — tie prieštaravimai ir konfliktai, kurie kyla tarp „buržuazinių" valstybių. Atseit, juo daugiau jos savo tarpe riejasi, juo komunistams geriau. „Komunistas", įvertindamas dabartinę pasaulinę situaciją, pabrėžia, kad **„kapitalistinis apsupimas dar nėra sunaikintas". O „kol imperializmas egzistuoja, tol karai yra neišvengiami".** Todėl, esą, „dabartinėmis sąlygomis... tarybinė liaudis turi būti pasiruošusi gintis... Tuo būdu Tarybų Sąjunga ir didina visais būdais savo karines pajėgas ir stiprina gynybinius organus". "Komunistas', toliau įspėja, kad tokio maksimalaus elastingumo ir sugebėjimo manevruoti nereikia painioti su „oportūnistišku beprincipiškumu". Straispnis baigiamas daug pasakančiais žodžiais, jog „dabartiniame nepaprastai kietame politinės kovos periode,, strategijos ir taktikos klausimai įgauna ypatingą reikšmę."

Vokiečių vyriausybės oficiozas, komentuodamas tuos bolševikų kadrams skiriamo organo samprotavimus nurodo, kad jie **su visu aiškumu atskleidžia kai kam dar mįslingai atrodančią paskutinę Kremliaus veiklą.** Tačiau šie žodžiai turi drauge atverti laisvojo pasaulio akis, kad jam dabar tenka susidurti visai ne su esminiu sovietinės praktikos pasikeitimu arba tikru bolševizmo emės švelnėjimu, bet tik rodo, kad **Maskvai šiuo metu yra reikalinga „pertrauka atsikvėpti".** Toji pertrauka turi padėti sukonsoliduoti vidaus politinę padėtį, kad ją paskiau būtų galima išnaudoti sustiprintam ginklavimui. Vakarai turi iš šios atviros kalbos pasidaryti visas reikalingas praktines išvadas, baigia savo teisingas pastabas vokiečių vyriausybės oficiozas. (Elta.).

* * *

* **Penkiolika jėzuitų kunigų** ir du pasauliečiai, raudonųjų ištremti iš Kinijos, dabar darbuojasi prie kinų kalbos žodyno, kuris turės 15.000 kinų ženklų vertimus į daugelį kalbų.

Pažengtas vienas žingsnis

Kas supranta spaudos darbo sunkumus svetimame krašte, tik tas tegalės įvertinti, kiek rūpesčių ir vargo tenka padėti, norint tame darbe ištesėti ir jį kaskart vis tobulinti. "Laikas" nuo pirmųjų savo gimimo dienų laikėsi patriotinės lietuvių kolonijos, didelių spaudos entuziaztų — Rėmėjų ir Garbės Leidėjų bei tiesioginių spaudos darbo vykdytojų — parama ir pasiaukojimu. Tuo idealizmu ir patriotiškumu reikia stebėtis ir jį vertinti, nes tai rodo mūsų kolonijos kilnumą, mokėjimą, kur reikia, sujungti savo jėgas ir gilų troškimą išlaikyti visą lietuvišką koloniją bei savo priaugančias kartas lietuvybei. Be spaudos — pilnas tautinis darbas yra neįmanomas.

Beto, prie "Laiko" susispietė visi tie, kurie norėjo, kad krikščioniški mūsų tautos papročiai, gilus tikėjimas, sujungtas su lietuviškomis formomis, būtų pilnai išlaikytas. Geras krikščionis ir geras katalikas negali atsižadėti savo tautos, nes jis turi Dievo nuostatą mylėti savo tėvus ir savo tėvynę. "Laikas" ir norėjo būti toks laikraštis, kuris atspindėtų, ugdytų ir puoselėtų pilnutinį žmogų — lietuvį ir kataliką.

Šios dvi mūsų tautiečių grupės ne tik su džiaugsmu sutiko šio laikraščio pasirodymą, bet ir su pasiaukojimu jį palaikė. Kad tas darbas palengvėtų, didžiausiomis pastangomis buvo įsigyta spaustuvė. Ji pareikalavo dar didesnio, nors trumpam laikui, jėgų suglaudinimo, nes toliau jau darbas eis lengviau ir iš skaitytojų reikalaus mažiau, kai tuo tarpu jiems galės daugiau duoti. Tačiau, kaip daugelis pastebėjo, spaustuvė dar nebuvo tobula. Dar ir dabar ji tobula nėra, nes susigrūdusi mažose patalpose, kurių siaurumas trukdo darbą. Bet vis tik jau didelis šuolis buvo padarytas.

Pastaruoju metu dar vienas žingsnis pažengtas į priekį: tai **įsigyti lietuviški ženklai, — raidės,** kurios patį laikraštį padaro tobulesnį, nes jau nėra tų klaidų ir neaiškumų, kurie būdavo dėl techninių kliūčių. Kad laikraštis dar būtų geresnis, reikalinga įsigyti įvairių rašmenų, tai yra didesnių ir mažesnių raidžių. Jei nugalėjome sunkesnes kliūtis, tai šią daug mažesnę tikrai nugalėsime. Tikimės, kad už poros mėnesių jau turėsime ir tokių raidžių, kurios padarys "Laiką" tikrai įvairų ir visiškai moderišką. Tikimės taip pat, kad su lietuviškos spaudos rėmėjų pagalba pastatysime spaustuvę, kuri įgalins lengviau, greičiau ir patogiau išleisti laikraštį. O "Laiko" tikslas šiuo metu yra — pasidaryti savaitiniu kiekvieno Argentinos lietuvio lankytoju ir jo artimiausiu draugu, — savo skaitytojus atjaučiančiu, pamokančiu ir pilnai bei tiksliai informuojančiu pasaulio ir kolonijos įvykiais.

Vienas žingsnis padarytas, bet jau pradedame žengti kitą, po to žengsime ir tolimesnius žingsnius, kad tik mūsų skaitytojai ir rėmėjai būtų labiau patenkinti ir kad jų laikraštis būtų vis labiau laukiamas.

MIRĖ LIETUVIŲ DRAUGAS

ARKIVYSKUPAS JUAN FRANCISCO ARAGONE gegužės 7 d. netikėtai ir staigiai atsiskyré su šiuo pasauliu. Ilgą laiką gyveno pas Dieviškos Apvaizdos vienuolius Claypoléje, ten taip pat buvo sekančią po mirties dieną su atitinkamomis iškilmėmis ir palaidotas.

Arkiv. J. Aragone yra gerai pažįstamas beveik visai Buenos Aires ir Avellanedos lietuvių kolonijai. Ne kartą lietuviai yra jį matę savo bažnyčioje, girdėję jo karštų ir mus užjaučiančių pamokslų, kalbėjęsi su juo, kaip su dideliu Bažnyčios dvasiškiu ir kaip su nuoširdžiu draugu. Toks jis buvo. Jis didelis lietuvių draugas, gerai žinojo mūsų tautos istoriją ir dabartines mūsų kančias. Mielai jis dalyvaudavo mūsų tautinėse ir bažnytinėse šventėse, laikydamas iškilmingas pamaldas ir tardamas paguodos žodį. Jam mirus, pasiges jo visa lietuvių kolonija, nes šiame krašte nustojo vieno iš didžiausių ir artimiausių savo draugų.

Velionis Arkivyskupas buvo gimęs 1883 m. gegužės 24 d. Carmelo mieste, Urugvajuje. Studijavo Montevideo Kunigų Seminarijoje ir Romoje. Ten specializavosi ypatingai teologijoje, filosofijoje ir bažnytinėje teisėje. Studijas baigė, gaudamas daktaro titulą. Po studijų aplanké įvairius Europos kraštus susipažinimui su tenykščia pastoracija. Urugvajuje ėjo kunigiškas pareigas kaip uolus apaštalas ir už tai 1919 m. liepos 3 d. buvo paskirtas Montevideo arkivyskupu. Po ateistinio ir mažai civilizuoto elemento pasikėsinimo ir dėl silpnos sveikatos nuo pareigų atsisaké. Nuo 1940 m. persikėlė gyventi Argentinon, kur buvo taip pat kaip ir akščiau labai uolus Dievo tarnas, mylįs savo artimą ir už viską jam atleidžiąs.

* * *

* **Dr. N. Bražėnaitė** įėjo į Liet. Raudonojo Kryžiaus Vyr. Valdybą vietoj mirusios Dr. V. Karvelienės.

El País de la gran mentira

Por C. VERAX

De acuerdo a los cálculos provenientes de las fuentes de resistencia del centro de Europa en los campos de concentración de los países satélites existirían más de un millón de europeos. Solamente en el último verano han sido arrestadas en Hungria 100.000 personas.

En Rumania medio millón de hombres y mujeres se encuentran en los campos de concentración.

En Alemania Oriental decenas de miles de alemanes vegetan en condiciones inenarrables en los campamentos subsistentes del régimtn nazista.

Millares de personas recientemente arrestadas en Checoslovaquia, sin sueldo, con miserable comida y enviadas a las minas de uranio y carbón para trabajar como esclavos, reciben de la policía la siguiente orden: "Se le hace presente que la Comisión Nº... lo ha condenado a trabajos forzados como consecuencia de la actitud negativa que usted había tomado frente a la democracia popular".

¡Qué "culpa" y qué pena! Y todo ese genocidio se realiza en nombre de la democracia y de la paz... Tuvo una visión real aquel caricaturista que dibujara a Stalin sobre un montón de cadáveres, citando al pie sus propias palabras: „Nosotros seguiremos esta política de paz"... La "paz" de los cadáveres y los esclavos...

* * *

El secretario del Partido Comunista Croata, ex miembro del Politburó balcánico y ex profesor de la Universidad de Leningrado, Dr. Ciliga, denominó a la Unión Soviética el país de la **gran mentira.**

Como tantos desilusionados de las realidades soviéticas, encontró en la Rusia actual un nuevo tipo de explotación, una nueva clase dirigente bajo el disfraz de la propiedad colectiva; la situación caótica del campesinado; las masas obreras torturadas; los intelectuales bárbaramente uniformados; el interminablemente calvario de los trabajadores forzados —esclavos—; las horribles prácticas de la policía secreta.

¡El país de la gran mentira! Ese país y ese régimen tienen jefes que son grandes mentirosos. Basta sólo echar una mirada a sus últimos discursos en el XIX Congreso del Partido Comunista de la Unión Soviética. Las críticas, así como las injurias de Stalin, Molotov, Malenkov y otros jerarchas bolcheviques dirigidas al mundo libre palabra por palabra sirven para caracterizar el mismo régimen soviético. Así, per ejemplo el padrecito Stalin dijo: "Ha dejado de existir la llamada "libertad individual"; los derechos del individuo son reconocidos ahora exclusivamente a quienes tienen capital (y poder, podríamos agregar nosotros) y todos los demás ciudadanos son considerados materia prima humana, apta únicamente para ser explotada. Ha sido pisoteado el principio de la igualdad de derecho de los hombres y de las naciones, habiéndole sustituído el principio de la plenitud de derechos para la minoría explotadora y de la ausencia de derechos para la mayoría explotada de los ciudadanos".

No, no mintió el dictador rojo al decir eso, sino que omitió apenas "un detalle": no dijo solamente que todo eso pasa exactamente en su propio imperio: en la Unión Soviética y sus satélites...

Visiems Laisvojo Pasaulio Lietuviams!

Mirus Stalinui, naujieji Kremliaus valdovai pradėjo plačiu mastu veiklą, rodydami laisvam demokratiniam pasauliui tariamai taikingą Sovietų Sąjungos posūkį į keitimą iš pagrindų visos savo politikos ir į grįžimą į teise ir žmoniškumu pagrįstą santvarką.

Tai įprasta Lenino, Stalino ir dabar Malenkovo pasekta bolševikų apgaulės taktika, kartojama tuomet, kai jiems reikia atsikvėpti ir sustipréti. Kas juos pažįsta ir prisimena NEPo ir kitus tolygius bolševikų klastingus žygius, žino, kad tai seni, tik pakartotinai ta ar kita forma vartojami laisvajam pasauliui pavergti spąstai.

Mes, lietuviai, bolševikus pažįstame labai gerai — ir jų teoriją, ir jų praktiką. Visa tai patyrėme išeidami visą bolševikų pavergtai tautai atneštą kančių ir priespaudos, kalinimo ir trėmimo, bado ir šalčio, baimės ir teroro, asmenų ir tautos naikinimo — genocido pragarą.

Dėl to linkusiam ta bolševikų sukta taktika patikėti pasauliui visu objektyvumu ir atsakingumu skelbiame ir išeidami iš savo išeivio šventos pareigos, nenustosime skelbę ir įtikinėję, kad visa tai yra tik bolševikų suktas manevras Vakarų demokratinei visuomenei suskaldyti ir sukliudyti laisvajam pasauliui taip apsiginkluoti, jog tolimesnė Sovietų agresija pasidarytų nebeįmanoma. Antra, — kad jie galėtų užgrobtas valstybes nekliudomai laikyti savo rankose ir pagaliau tuo būdu galėtų lengviau pavergti pasilikusį laisvėje pasaulį. Ir trečia, — kad ta Malenkovo taktika jie paleidžia tik naują miglų uždangą Sovietų imperializmui pridengti ir tikrovei nuslėpti.

Gerai žinodami, kad Sovietų Sąjunga, sulaužydama tarptautines sutartis, nuo Antrojo karo pradžios yra užgrobusi vienoje Europoje daugiau kaip 100 milijonų žmonių gyvenamas žemes ir nieko nedaro jos pavergtų kraštų laisvei grąžinti mes negalime kitaip vertinti ir visos dabartinės Sovietų taktikos, kaip laikydami tai nauju dideliu apgaulės bandymu.

Sovietų gera valia būtų galima tik tada patikėti, jei jie pradėtų šalinti visus laisvųjų tautų pagrobimo padarinius, nustotų skriaudę pavergtas tautas ir pradėtų už padarytąsias skriaudas atsilyginti, pirmon galvon

jei Sovietai grąžintų Lietuvai, Latvijai ir Estijai bei kitoms pavergtoms valstybėms laisvę ir nepriklausomybę.

Tačiau ta linkme jie ničnieko néra padarę ir né puse žodžio tuo reikalu néra prasitarę.

Laivajame pasaulyje yra pastebimas palinkimas patikėti naujaisiais Sovietų vyliais. Mums tai sudaro rimtą pavojų. Todėl, kad dėl naujos bolševikų politikos nenukentėtų Lietuva ir jos reikalai, viso laisvojo pasaulio lietuviai kviečiami su ypatingu budrumu stovėti mūsų laisvės sargyboje ir vėl drąsiai ir garsiai prabilti į šio klausimo sprendėjus.

Mūsų šios dienos šūkis — JOKIŲ DERYBŲ SU SOVIETAIS, JOKIŲ JIEMS NUOLAIDŲ, KOL LIETUVOJE IR KITOSE JŲ PAVERGTOSE VALSTYBĖSE BUS BAIGTA SOVIETŲ KARINĖ OKUPACIJA.

Šiam šių dienų mūsų pagrindiniam šūkiui įgyvendinti kiekvieno krašto lietuviai per savo bendruomenių vyraiusius organus ar kitas turimas specialiai sukurtas Lietuvai laisvinti organizacijas kreipiasi į savo gyvenamojo krašto vyriausybių galvas, vyriausybes, parlamentus, JTO raštu ar žodžiu per delegacijas su šiais reikalavimais:

a) Sovietų kariuomenė turi būti nedelsiant atitraukta iš Lietuvos, o suverenine Lietuvos Respublikos valdžia grąžinama tautai.

b) Nedelsiant turi būti pasiųsta į Lietuvą Jungtinių Tautų kariuomenė tvarkai palaikyti, piliečių saugumui garantuoti ir jų gyvybei apsaugoti nuo Sovietų ir jų agentų keršto veiksmų.

c) Speciali Jungtinių Tautų komisija turi prižiūrėti, kad rinkimai būtų vedami laisvai demokratišku būdu ir kad tuo būdu išrinkto Seimo sudarytoji Laikinoji Vyriausybė tuoj perimtų Lietuvos valdymą į savo rankas, ir

d) kad įžengus į Lietuvą Jungtinių Tautų kariuomenei, būtų sudarytos sąlygos tuoj grįžti Lietuvon visiems ištremtiesiems į Rusiją bei į laisvąjį pasaulį pasitraukusiems lietuviams.

Šiose grumtynėse dėl laisvės ir teisių mes neprivalome išleisti iš akių ir tokio svarbaus veiksnio, kaip viešoji visuomenės opinija. Jai duoti teisingą kryptį ir palenkti mūsų reikalų naudai turime panaudoti radiją ir spaudą mūsų gyvenamų kraštų žmonių kalba bei savo asmenines pažintis ir įtaką.

Šiuo metu mums svarbiausia, kad laisvasis pasaulis nebūtų bolševikų apgautas ir suklaidintas. Ypač mums svarbu, kad visame pasaulyje susidarytų vieninga nuotaika pateikiant Sovietams griežtus reikalavimus PIRMA PAŠALINTI SOVIETŲ SMURTO PASEKMES, vadinasi — pasitraukti iš Lietuvos ir kitų jų pavergtų tautų žemių, ir TIK PASKUM KALBĖTI APIE TAIKĄ.

Šiame žygyje testiprina mus, tepriduoda mums ryžto ir ištvermės kovoje dėl Lietuvos laisvės ir teisių šie Baranausko žodžiai:

Kad tu, gude, nesulauktum
Nebus, kaip tu nori.
Bus kaip Dievas duos,
Ne tavo užmačiai nedori.

VYRIAUSIAS LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETAS

Pastaba: Visos organizacijos, pagrindinių org-jų padaliniai, draugijos ir susirinkimai kviečiami savo posėdžiuose, aptarus iškeltus klausimus ir priėmus atitinkamas rezoliucijas, siųsti jas atsišaukime nurodytoms įstaigoms, redakcijoms ir radiofonams. Visų kalbamu reikalu raštų nuorašus ir informacijas apie padarytus žygius pašoma tuoj atsiųsti šiuo adresu: Infirmacijos Tarnyba, Reutlingen, Lederstrasse 94, Germany.

MŪSŲ JAUNIMAS IR MES

Iš Lietuvos atvažiavusieji Argentinos lietuviai, kokių pažiūrų ar įsitikinimų jie bebūtų, daugumoje išsaugojo lietuviškumo pagrindus. „Senoji" karta geriau ar blogiau tebekalba lietuviškai ir laikosi lietuviškų papročių. Kitaip reikalai stovi su jaunimu, gimusiu ar augančiu šiame krašte nuo mažens. Lietuviškumo atžvilgiu jis labai skirtingas. Dar didesnis skirtumas pastebimas pastarosios kartos vaikų atžvilgiu.

Retai sustojame pagalvoti, kad, matomai, ilgam laikui pasibaigus naujų ateivių gausesniam įvažiavimui į Argentiną, aukščiau minėtos antroji ir trečioji mūsų kartos sudaro, jei ne vieninteli, tai pagrindinį pamatą Argentinos lietuviškos visuomenės ateičiai. Nuo mūsų pasiryžimo ir sugebėjimo išlaikyti jose lietuviškos dvasios pradus, priklausys mūsų draugijų, spaudos ir bendrai visuomenės išsilaikymas ar išnykimas sekančiųjų 3 ar 4 metų bėgyje. Tiesa, daugely draugijų pastebime tikrai gražų ir veiklų naujosios kartos asmenų pasireiškimą. Tai džiuginantis požymis. Iš kitos pusės, tačiau, tenka pripažinti, kad tie naujosios kartos atstovai sudaro priaugusio ar priaugančio lietuviško jaunimo išimtinai mažą nuošimtį. Didelė dauguma sparčiai nyksta ir tirpsta mūsų tautai vietiniuose klubuose, draugijose arba vien visiškame atsitraukime nuo lietuviškos bendruomenės.

Ko susilauksime eidami tuo keliu? Susilauksime, kad daugelis šeimų pasiliks lietuviškomis tik iš vardo; kad nebus kam pavaduoti senstančiųjų mūsų draugijų vadovų ir veikėjų, ir mūsų organizacijos ilgainiui pames bet kokį lietuvišką pobūdį; kad nebeliks, kas palaiko ir ugdo lietuvišką meną, dainas ir visus kitus dvasinius pasireiškimus mūsų visuomenės tarpe.

Kai kas numoja ranka — girdi, mano vaikai gimė ir auga Argentinoje, jų vaikai taip pat bus šio krašto piliečiais, ko tad rūpintis lietuviškų savybių išlaikymu? — Panašiai galvojantiems drąsiai atsakysime, kad jie skaudžiai klysta. Būdami garbingais šio krašto gyventojais ar piliečiais ir pildydami visas prievoles ir pareigas, iš to išeinančias, nepametame mūsų tautinių savybių ir ypatybių. Priešingai, išsaugodami ir ugdydami jas, praturtiname šio krašto dvasinį lobyną ir prisidedame prie aukšto lygio, šviesios ir kilnios visuomenės išauginimo. JAV pavyzdys tai aiškiai parodo. Pačioje Argentinoje randame tūkstančius tikriausių ir geriausių argentiniečių, kurie didčiuojasi savo senelių ar prosenelių ispaniška, prancūziška ar itališka kilme. Iš kitos pusės, dažnai šnairuojama į nesąmoningus prasišokėlius, kurie, nežiūrint savo pavardės, kilmės, tarmės ir išvaizdos, dedasi grynakraujais šio krašto gyventojais. Savaime nujaučiama, kad asmuo, nemokąs gerbti savo įgimtos kilmės, nemokės tikrai pamilti ir įvertinti savo naujosios tėvynės.

Kalbant apie dabartinę mūsų padėtį jaunimo atžvilgiu, tiek paskirų asmenų bei šeimų, tiek draugijų uždaviniai yra:

1 — Pritraukti ir užlaikyti lietuvišką jaunimą lietuviškoje visuomenėje;

2 — Skiepyti jaunime visas kilniausias lietuviškas savybes, meilę ir pagarbą lietuvių kalbai, papročiams ir didingai Lietuvos praeičiai;

3 — Sudaryti kuo palankesnes sąlygas ir visomis išgalėmis remti lietuviško jaunimo dalyvavimą lietuviškame organizuotame gyvenime.

Šiuo metu tie tikslai yra pasiekiami be jokių reikalavimų ar aukų. Priešingai, jų siekdami, visokeriopai laimėsime daugeliu atžvilgių.

Panagrinėkime: —

Mūsų tarpe turime „Dainos" Ansamblį, kuris apart žavių lietuviškų dainų ir šokių, yra pajėgus patiekti vertingų scenos veikalų; turime kelis neblogus chorus; turime skautus; turime nepamainomą ir didžiausio pasisekimo susilaukiantį Villa Lugano vaikučių tautinio meno sambūrį; turime lietuvišką orkestrą, vaidintojus ir menininkus. Visi tie vienetai mielai prisideda prie lietuviškų švenčių ir parengimų. Ne tik prisideda, bet ir laukia progų pasirodyti visuomenei. Beveik visiems jiems yra reikalinga visokeriopa parama tolimesniam stiprėjimui ir tobulėjimui. Kas gi yra paprastesnio ir parankesnio mūsų lietuviškom draugijom, turinčiom savo patalpas ir nuolat rengiančiom dažnai visai bespalvius vaidinimus ar šokius, jei ne sudarymas turtingų meninių programų su anksčiau minėtų sambūrių bendradarbiavimu? Panašūs parengimai, nauji, įdomūs ir įnešantieji malonaus pajvairinimo, patrauktų didelį visuomenės skaičių, duotų gražių pajamų tiek draugijom, tiek minėtiems vienetams ir kartu patarnautų lietuvybės ugdymui. Keli bandymai jau parodė tokių parengimų pilniausią pasisekimą. Vykusios programos galima būtų suderinti su uždarais šokiais, kurie suteiktų jaunimui išimtinę progą artimesniam susipratimui, susipažinimui ir bendravimui.

Tai tiek, kas liečia mūsų draugijas. Teapsigalvoja jų valdybos ir tepasiryžta šiam žygiui, kuriuo patarnaus savo organizacijoms, nes laimės platesnį visuomenės pritarimą, augs narių skaičiumi ir palaipsniui išvystys kadrus naujų, jaunų pajėgų tolimesniam draugijų vadovavimui ir plėtojimui, pavargus, pasenus ar išnykus dabartiniams veikėjams.

Pavieniai asmenys ir šeimos taip pat gali padaryti vertingą įnašą siekiant minėtų tikslų. Atminkime tikrai sektiną pavyzdį dviejų gerai žinomų mūsų tautiečių, kurie užleidžia savo užmiesčio ūkius mūsų skautų vasaros stovykloms. Mūsų tarpe priskaitoma labai daug šeimų, turinčių erdvius ir patogius namus mieste ar gražius ūkius užmiesčiuose. Beveik visose tokiose šeimose randame įvairaus amžiaus piraugančio jaunimo. Nedidelių šeimyninių atitinkamo amžiaus jaunimo susirinkimų būdu tokiuose lietuviškuose židiniuose, pajvairintuose lietuviškais šokiais, žaidimais ir dainomis, ne tik išlaikytumėm mūsų priaugančią kartą gražioje lietuviškoje aplinkoje, bet ir duotumėm pradžią draugingos, šviesios ir sugyvenančios lietuviškos visuomenės, tinkamai atstovaujančios lietuvių vardą šio krašto gyventojų tarpe. Tokiems jaunimo susirinkimams nereikalinga jokių ypatingų rūpesčių ar išlaidų. Pakanka vietos, tinkamos aplinkumos ir paprasčiausių priemonių šokiams ir žaidimams. Visa kita jaunimas susiras pats.

LS.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

STALINUI MIRUS

Po Stalino mirties Lietuvos darbo žmonės dar daugiau išnaudojami ir verčiami naujais įsipareigojimais padidinti savo duokles okupantams. Vilniaus radio pranešimu, J. Paleckis darbininkus apdovanojo vadinamais „darbo medaliais", kad jie pasižadėtų „dar intensyviau dirbti ir pagreitintų komunizmo statybą"... Taip pat padidėjo transportai „į brolišką-sias respublikas". Pvz. po Stalino mirties tik celiuliozės kombinato darbininkai įsipareigojo „virš plano" pagaminti jo atminimui pagerbti 150 tonų popieriaus ir 300 tonų kartono. Kartonas siunčiamas į Kijevą, Rostovą ir kt. miestus, o popieris — į Maskvą, Ukrainą ir kt.

KOMUNISTINĖ PROPAGANDA

Komunistinei propagandai jau pakviestas ir poetas A. Strazdas. Vilniaus radijas pranešė, kad Tarybinės Lietuvis komunistų partijos pavedimu „rašytojo A. Strazdo 120 mirties metinės (balandžio 23 d.) bus minimos visose krašto mokyklose". Ir tai, be abejo, bus minimos taip, kaip to komunistinė propaganda reikalauja. Sukakčiai bolševikiškai paminėti sudaryta komisija, kuriai vadovauja J. Šimkus. Į komisiją paskirti Korsakas, Tilvytis, V. Valsiūnienė, E. Mieželaitis. Skelbiama kad sukaktuvės bus ypač iškilmingai atžymėtos Viniuje ir Kaune „posėdžiais, literatūriniais vakarais ir skaitymais respublikos mokyklose". Numatyta išspausdinti "eilę poeto kūrybą nušviečiančių straipsnių". Sniečkus seniau buvo išplūdęs Basanavičių, Kudirką ir kt., net Maironį įtraukdamas į bolševikinės agitacijos programą, dabar atėjo eilė ir Strazdui.

„T. Balsas" įdėjo Urugv. lietuviams Domkaus laišką, kad jis jau figuruoja stachanovininkų sąrašuose" kad matęs darbus "būsimajai didžiausiai Pabaltijy elektros stočiai" Tik klausimas, kiek to laiško teksto surašė pats Domkus o kiek MVD.

ISTORINĖ ROSARIO LIETUVIŲ ŠVENTĖ

RAŠO SPECIALUS „LAIKO" KORESPONDENTAS

KARDINOLAS CAGGIANO PAŠVENTINO KERTINĮ ROSARIO LIETUVIŲ ŠV. KAZIMIERO BAŽNYČIOS AKMENĮ IR PAMATUS

GAUSŪS SVEČIAI

Balandžio 19 d. yra atmintinė Argentinos lietuvių istorijoje. Tą dieną antrajame savo didumu Argentinos mieste Rosario, kuris skaito apie 600.000 gyventojų, su didelėmis iškilmėmis buvo pašventintas šv. Kazimiero bažnyčios kertinis akmuo. Statomoji Rosario lietuvių bažnyčia yra jau antroji, kurią Argentinoje stato lietuviai Tėvai Marijonai.

Kiekvienas supranta, kad tai nekasdieninis įvykis negausios Argentinos lietuvių kolonijos istorijoje. Daug gausesnės ir turtingesnės kitų tautybių bendruomenės ligi šiolei dar neturi nė vienos savos bažnyčios, o štai lietuviai jau statosi net antrąją. Nenuostabu tad, kad į taip reikšmingą mūsų kolonijos šventę suvažiavo nemaža svečių ir iš tilimesnių vietų. Kaip svarbiausią svečią tenka pažymėti visų Amerikos lietuvių Marijonų vyriausiąjį Vadovą — Didžiai Gerbiamą kun. Provincijolą Valentiną Atkočių MIC. Jis atskrido net iš tolimosios Chicagos, kuri teisingai yra vadinama pasaulio lietuvių sostine. Atskrido netuščiomis; atvežė gausią duosniųjų šiaurinės Amerikos brolių auką naujajai šventovei. Jį atlydėjo Buenos Aires ir Avellanedos lietuvių klebonas kun. Pranas Brazys MIC ir Lietuvai Išlaisvinti Centro Argentinoje atstovas kun. Juozas Margis MIC. Atvyko ir buvęs pirmasis Lietuvos Ministras Pietų Amerikai gen. leit. Teodoras Daukantas, Lietuvių Aušros Vartų Mokyklos direktorė ir Argentinos Seserų Kazimieriečių Viršininkė sesuo Marija Estera; Aušros Vartų Vaikų Darželio Vedėja sesuo Dilekta; „LAIKO" atstovas Pijus Gudelevičius MIC, Rosario Salezietčių spaustuvės vedėjas Jurgis Brizgys SDB, vyskupo V. Brizgio brolis, ir daugelis kitų. Iš ekskursijų pažymėtini artimiausios rosariečiams Santa Fė kolonijos lietuviai, ant kurių autobuso matėsi plati balta juosta su įrašu lietuvių ir ispanų kalbomis: „Santa Fe lietuviai".

ĮSPŪDINGOS PAMALDOS GEROJO GANYTOJO BAŽNYČIOJE

Jau kelinti metai kaip Rosario mieste prie Gerojo Ganytojo instituto bažnyčios gyvena trys kunigai Marijonai: Rosario Marijonų Viršininkas kun. Jonas J. Jakaitis MIC, Rosario lietuvių kolonijos klebonas kun. Kazimieras Vengras MIC ir Rosario Kunigų Seminarijos profesorius kun. Jonas Duoba MIC. Gražioje Gerojo Ganytojo bažnyčioje jau kuris laikas vyksta pamaldos vietos lietuviams. Šioje tad bažnyčioje ir prasidėjo istorinė Rosario lietuvių šventė iškilmingomis pamaldomis. Iškilmigas šv. Mišias laikė Amerikos lietuvių Marijonų Provinciolas kun. Valentinas Atkočiūs MIC. Jam asistavo kun. prof. Duoba MIC ir kun. Juozas Margis MIC. Apeigoms vadovavo kun. Jonas J. Jakaitis MIC ir kun. Kazimieras Vengras MIC. Lietuviškas giesmes giedojo stiprus Rosario lietuvių bendruomenės choras, o žymus Gerojo Ganytojo instituto mergaičių choras — lotyniškas šv. Mišias. Pamokslą pasakė Buenos Aires ir Avellanedos lietuvių klebonas kun. dr. Pranas

Kun. Jonas J. Jakaitis MIC, Rosario Marijonų Viršininkas ir naujosios lietuvių bažnyčios statytojas.

Brazys MIC. Perskaitęs evangeliją apie Gerąjį Ganytoją, kalbėtojas pabrėžė didelį Bažnyčios rūpestį, kad kiekvienos tautos tikintieji turėtų savus ganytojus. Pats Popiežius Pijus XI per vyskupą P. Būčį pakvietė lietuvius Marijonus į Argentiną tarnauti savo tautiečiams. Nuo 1939 m. dirba Tėvai Marijonai Argentinos lietuvių tarpe. Jų darbo vaisiai visiems žinomi. Tirščiausiai lietuvių apgyventame Buenos Aires priemiestyje Avellanedoje atsirado tikra kultūrinė ir religinė Argentinos lietuvių tvirtovė su Aušros Vartų Dievo Motinos šventove, su didele nuosava Aušros Vartų pradžios mokykla ir vaikų darželiu, su puikia sale ir moderniška spaustuve. Pradėtoji statyti Rosario lietuvių šv. Kazimiero šventovė metų bėgyje virs tikrove. Tai laiduoja ne tik gausios Argentinos ir ypač Šiaurės Amerikos lietuvių aukos, bet ir prityrę statybos organizatoriai — kun. Jonas J. Jakaitis MIC ir kun. Kazimieras Vengras MIC. Pirmasis jau yra pastatęs ir atnaujinęs keletą bažnyčių, o antrasis yra žinomas puikios Avellanedos lietuvių salės ir mokyklos statytojas. Baigdamas kalbėtojas ragino sukrusti ir vienytis. Statant savo nuosavą šventovę, ragino neužmiršti ir savo sielos šventovės, kurios kertinis akmuo yra Kristus. Mūrinės šventovės nustoja savo prasmės, kai sugriūva dvasinės. Ragino jungtis apie savo bažnyčią ir mylėti ją, kaip Lietuvos karalaitis šv. Kazimieras ir pilkieji Kražių didvyriai jas mylėjo.

Po Sumos, chorui vadovaujant, visa bažnyčia užtraukė taip mielą kiekvieno lietuvio širdžiai suplikaciją: „Dievas mūsų prieglauda ir stiprybė, veikiausioji pagalba varguose". Sekė palaiminimas su Švč. Sakramentu, po kurio pamaldų dalyviai buvo nufotografuoti ir nufilmuoti lauke prie Gerojo Ganytojo bažnyčios.

ŠVENTINAMAS KERTINIS AKMUO

Po pietų 4 val. prie statomos bažnyčios susirinko gausi lietuvių minia. Atvyko ir nemaža vietinių iš gausiai apgyventos apylinkės, kuri vadinasi 17 de Octubre (anksčiau: Tiro Suizo). Didžiojo altoriaus vietoje stovėjo papuoštas didelis medinis lietuviškas kryžius ir kilimais ištiestas paaukštinimas. Kertinis akmuo kabojo ore prie kairinės bažnyčios fronto kertės. Jame buvo iškalti penki kryžiai (4 kampuos ir vienas vidury) ir įrašas lotynų kalba: „Lapis Angularis Ecclesiae Sancti Casimiri, positus die 19 Aprilis A. D. 1953 ab Emmo Card. Antonio Caggiano, Episcopo Rosariensi", t. y. Kertinis šv. Kazimiero bažnyčios Akmuo, įmūrytas 1953 Viešpaties metų balandžio 19 dieną Rosario Vyskupo Jo Eminencijos Kardinolo Antano Caggiano.

Truputį po keturių atvyko ir Jo Eminencija Kardinolas Antonio Caggiano, keletos kunigų lydimas. Iškilmingai atlydėtas iki lietuviško kryžiaus, kardinolas tuojau apsirengė liturginiais drabužiais ir pradėjo šventinimo apeigas. Atgiedojus atitinkamas maldas ir psalmes, procesija nuvyko prie kertinio bažnyčios akmens. Pašventinus kertinį akmenį, buvo šventinami taip

Kun. Jonas Duoba MIC Rosario Kunigų Seminarijos profesorius, dirbąs taip pat ir su lietuviais.

pat visi bažnyčios pamatai. Po to procesija vėl sugrįžo prie kryžiaus, kur buvo giedama Visų Šventųjų litanija ir kitos maldos.

KARDINOLO KALBA

Pasibaigus kertinio akmens šventinimo apeigoms, Jo Eminencija Kardinolas Antonio Caggiano stojo prie mikrofono ir šitaip prabilo:

— Didžiai Gerbiamas Tėve Provincijole, Brangieji! Džiaugiuosi, kad ši bažnyčia jungs jus su jūsų būsimaisiais Ganytojais Tėvais Marijonais ir su jūsų vyriausiuoju Ganytoju. Čia bus aukojama nekruvinoji Kryžaus auka. Šventųjų Mišių vaisius yra dangiškoji Dievo malonė — sielų maistas kelionei į amžinąjį uostą. Kertinio bažnyčios akmens šventinimas yra istorinis įvykis šiam dideliam mieste su taip maža kunigų. Sveikinu Tėvus Marijonus, kad jie išėjo į čia jieškoti darbininkų sielų. Sveikinu ir jus visus ne tik dėl medžiaginės šio rajono pažangos, nes juk naujoji bažnyčia bus neabejotinas šio miesto rajono centras, — bet dar daugiau dėl dvasinės pažangos. Su bažnyčia juk eina kartu ir mokykla ir kitos kultūrinės įstaigos. Iš bažnyčios plinta dvasinis gerbūvis ir teisingumas. Brangieji, gera yra, kad reikalaujama teisingumo darbininkui. Bet neužmirškime, kad pirmiausia turime reikalauti teisingumo su Dievu. Tėvai Marijonai, — tęsė kardinolas, — kurie gyvens prie šitos statomosios šventovės, neliks užsidarę savo klebonijoje. Kaip šios dienos evangelijos Gerasis Ganytojas, jie eis jieškoti sielų. Jie eis į jūsų tarpą, lankys jūsų namus ir dalinsis jūsų džiaugsmais ir jūsų rūpesčiais. Reikia, kad jūs šitai žinotumėte iš anksto ir pradėtumėte telktis apie šitą naują ir gražią Viešpaties šventovę. Ji turi būti jūsų dvasinio atgimimo lopšys ir religinio bei krikščioniškai kultūrinio gyvenimo centras. O kad šitas centras greičiau virstų tikrove, kiekvieno iš jūsų — turtingo ar beturčio — šventa pareiga yra pagal išgales savo auka ir savo darbu prisidėti prie naujosios šventovės statybos. Nesvarbu, ar toji auka bus didelė ar maža. Geriau, jeigu bažnyčia išauga iš smulkių aukų, negu kad ją pastato koks vienas Dievo siųstas geradaris. Tik išaugusi iš jūsų aukų, šita bažnyčia jums bus tikrai brangi, nes tada ji bus jūsų bažnyčia. Aš, kaip vyriausias jūsų Ganytojas, Viešpaties vardu įaiminu visas geras jūsų pastangas ir linkiu gausios dangaus ir žemės palaimos, kurios jau Senajame Įstatyme Viešpats Dievas pažadėjo savo šventovės statytojams.

Kun. Kazimieras Vengras MIC Rosario lietuvių klebonas ir parapijos organizatorius

KALBA LIETUVIŲ DELEGACIJOS

Kardinolui baigus kalbėti, tuojau prisistatė trys Rosario lietuvių delegacijos. Rosario lietuvių vyrų vardu kalbėjo bendruomenės atstovas p. Stasys Pšibiliauskas, garsiosios lietuvių rašytojos Sofijos Pšibiliauskienės („Lazdynų Pelėdos") sūnus.

„Jūsų Eminencija!" — pradėjo p. Pšibiliauskas: „švęsdami linksmą ir retą šv. Kazimiero bažnyčios kertinio akmens pašventinimo šventę, bažnyčios, kurioje bus patenkinami dvasiniai Rosario lietuvių bendruomenės reikalai, — pirmą kartą istorijoje organizuoti Rosario lietuviai turi progos pasveikinti Jūsų Eminenciją kaip savo Vyskupą ir išreikšti Jums savo pagarbą, dėkingumą ir meilę. Daugiau kaip 30 metų Rosario lietuviai kentėjo be savo tautos Dvasios Vadų. Agitatorių prieš tikėjimą niekuomet netrūko. Nežiūrint to, kad lietuvių tauta yra giliai katalikiška, nereikia stebėtis, kad ilgus metus gyvendami svetimam krašte be savo tautos kunigų, kurie suprastų jų papročius, patenkintų jų dvasinius reikalus gimtąja kalba ir juos organizuotų į katalikiškas organizacijas, — didelė bendruomenės dalis nutolo nuo religijos ir net pasidavė bedieviškai socialistų propagandai. Nuo 1950 metų, kai Jūsų Eminencija pasikvietėt lietuvius Tėvus Marijonus ir jiems pavedėt dvasinius lietuvių bendruomenės reikalus, lietuvių kolonijoje prasidėjo naujas atgimimo laikotarpis. Per trejetą Tėvų Marijonų darbuotės metų ne tik paaugo praktikuojančių lietuvių katalikų skaičius, bet kartu įsigytas žemės sklypas ir štai jau statoma nauja bažnyčia. Mes, Rosario lietuviai, esame paprasti darbininkai. Nė vieno nėra turtingo. Todėl ir bažnyčios palaikymui ir jos statybai negalėjome daug pagelbėti. Tiek žemės pirkimui, tiek ir bažnyčios statybai Tėvai Marijonai turėjo prašyti pagalbos iš savo draugų kitose šalyse (ypač Šiaurės Amerikoje) ir jieškoti paskolų. Bet mes, Rosario lietuviai, darome visa, kas galima. Nežiūrint, kad mūsų šeimos yra paprastų darbininkų šeimos, nežiūrint, kad mūsų kolonija nėra gausi, tačiau Tėvų Marijonų varomam darbui jau pradėjome aukoti: vieni aukojo po 10 pezų, keletas po 500 ir jau 3 šeimos yra davusios po 1000 ar 2000 pezų. Nėra abejonės, kad aukų skaičius augs. Dėl sunkenybių, kurias šiuo metu pergyvename, paprastos bažnyčios statyba atseina daugiau kaip milijonas pezų. Todėl mūsų aukos nėra didelis dalykas, tačiau dėl to nenusimename. Jeigu Dievas mums padėjo pradėti, turime visišką pasitikėjimą, kad jis palaimins mūsų bendras pastangas užbaigti pradėtąjį darbą. Iš savo pusės esame pasiryžę padaryti visa, ką galėsime, ir Dievas, visagalis Tėvas, tik jam vienam žinomais būdais padarys tai, ko mes nepajėgsime.

„Jūsų Eminencija!" — baigė p. Pšibiliauskas: „Ši delegacija turi pareigą padėkoti Jums, mūsų mylimas Vyskupe, už tėvišką rūpestį visų mūsų dvasine padėtimi, už pakvietimą Tėvų Marijonų į šitą miestą, kad jie geriau galėtų aprūpinti mūsų reikalus ir mums pagelbėti. Reikšdami Jūsų Eminencijai gilius mūsų pagarbos ir dėkingumo jausmus, liekamės Jūsų Eminencijos klusnūs vaikai ir prašome Dievo Jums ilgiausių metų."

(Nukelta į 4 psl.).

Bažnyčios pastatymas - didelis darbas

PASIKALBĖJIMAS SU ROSARIO LIET. BAŽNYČIOS STATYTOJU KUN. J. JAKAIČIU.

Buvo didelė darbymetė. Rugpiūtė — galima sakyti. Nors jau viskas buvo paruošta naujosios Rosario lietuvių bažnyčios kartinio akmens pašventinimo iškilmėms, tačiau ir pačią iškilmių dieną dar reikėjo tai vienu, tai kitu reikalu pasirūpinti. Visi trys Rosario lietuviai kunigai buvo susirūpinę, nes reikėjo sutvarkyti žmonių miną, kuri buvo sustojusi apie bažnyčios pamatus, plytų krūvas, bažnyčios žemėje ir aplinkinėse gatvėse.

Tačiau "Laiko" korespondentui vistik pasiseké vieną tarpelį surasti ir užkalbinti patį statybos vykdytiją ir Rosario Marijonų viršininką kun. J. Jakaitį MIC.

— Matau kad labai užimtas ir nuvargęs, — pradėjo kalbinti jūsų korespondentas, — bet pasakykit, Gerbiamas Tėve Viršininke, ar visą laiką taip daug rūpesčių sudaro bažnyčios statyba?

— Ne tik daug rūpesčių, bet ir daug įvairių sunkenybių, — trumpai atsaké kun. Jakaitis.

— Ar vietiniai lietuviai patenkinti bažnyčios statymu ir ar daug prisideda?

— Prie statybos jau prisidėjo Bendruomenė su 1000 pezų, viena šeima — su 2000, keletas po šimtinę. Ne visus tuo tarpu ir atsimenu jų paskelbsime laikraštyje. (Vienas sąrašas jau skelbiamas šiame "L" numeryje — **Red.**). Bet tai dar labai nedaug. Tiesa, labai daug né nesitikėjom, bet vis tikimės, kad dar daugelis ateityje prisidės. Bendrai, lietuviai patenkinti kad darbas jau pradėtas. Tai vienas, tai kitas ateina pažiūrėti, kaip eina statybos darbai. Prisideda ir naujų žmonių, pasirodo naujų veidų, kurie, tik pamatę mūsų darbus, pradeda jungtis prie mūsų.

— O kaip organizuojat lėšas bažnyčios statymui?

— Tuo tarpu visa statyba eina TT. Marijonų jėgomis, aukojant visą darbą ir visus gaunamus išteklius.

— Ar jau ir parapiją turit?

— Lietuvius aptarnaujame čia, Rosario, jau kelinti metai. Taip pat važinėjame pas Santa Fe lietuvius, kurių seniau nebuvo galima aptarnauti. Vietinių žmonių parapijos dar neturime. Ribos bus nubrėžtos, kai pastatysime bažnyčią.

—Atleiskit, bet noréčiau paklausti kodėl pasirinkot šią bažnyčios formą?

— Tik vienas projektas ir tebuvo. Teisybė, buvo kitas projektas, bet jis netilpo ant mūsų turimos žemės. Šį projektą padaręs yra garsus Rosario architektas. Jis jau yra pastatęs kelias bažnyčias ir Kunigų Seminariją. Mūsiškės bažnyčios stilius turįs tik vieną bokštą, yra labai populiarus Š. Amerikoje ir Anglijoje — tai modernizuotas gotikas. Jis vadinamas mūsų laikų stiliumi. Jis mums patogesnis taip pat ir ekonominiu atžvilgiu, o su tuo turime skaitytis. Galerija yra jau vietinio stiliaus, nes bažnyčia sujungta su namu. Sode bus dar viena galerija.

— Kaip greitai tikitės bažnyčios statybą užbaigti?

— Tai nuopręs mūsų vyresnieji ir turimos lėšos. Tačiau tikimės, kad ateinančių metų balandžio mėnesį pagrindinę statybą baigsime.

— Na, o kokie tolimesni planai?

— Kaip misijonierių planai — išvystyti platesnę pastoraciją tarp lietuvių. Apylinkėje yra daug varguomenės, kurią turėsime taip pat aprūpinti. Ten bus labai daug darbo net keliems kunigams.

Noréčiau pabrėžti, kad bažnyčios statymas yra didelio pasiaukojimo darbas. Didesnio, negu iš tolo žiūrint atrodo. Tai yra taip pat didelis Marijonų Vienuolijos pasiaukojimas. Ji duoda žmonių, lėšų ir darbo, kad mūsų išeivijai galėtų daugiau pagelbėti. Ji paaukojo keleta giliai išlavintų ir išmokslintų žmonių ir sudeda daug finansinės pagalbos, — užbaigė pasikalbėjimą kun. J. Jakaitis ir nuėjo pasitikti atvykstančio Kardinolo.

Padėkojęs už pasikalbėjimą ir visų "Laiko" skaitytojų vardu palinkėjęs sėkmingai užbaigti šį didelį lietuvybei ir krikščionybei daromą darbą, jūsų korespondentas atsisveikino su baltagalviu ir jau sunkoką amžiaus naštą nešančiu, bet dar energingu organizatorium ir bažnyčios statytoju. **Z. St.**

Rosario lietuviai su savo kunigais ir svečiais po pamaldų prie Gerojo Ganytojo bažnyčios.

ISTORINĖ...

(Atkelta iš 3 psl.).

Po vyrų atstovo Jo Eminenciją Rosario lietuvių moterų vardu pasveikino moterų delegacija, kurią sudarė ponios: Ona Liutkevičienė, Ona Papečkienė, Adelė Kalainienė ir Konstancija Tičioniukienė. Ponia O. Liutkevičienė delegacijos vardu šitaip prabilo:

„Jūsų Eminencija, mūsų mylimas Ganytojau: Rosario lietuvės moterys, norėdamos palikti Jūsų Eminencijai kuklų šios dienos prisiminimą, savo pačių rankomis pagamino lietuviškų liaudies meno juostų staltiesę. Mes prašome Jūsų Eminenciją priimti šią dovanėlę kaip lietuvių kolonijos dėkingumo ženklą už mums parodytą Jūsų tėvišką širdį. Mes meldžiame, kad Dievas suteiktų Jūsų Eminencijai ilgiausių metų ir prašome Jūsų ganytojiško palaiminimo mums ir visai Rosario lietuvių kolonijai." Galop Rosario lietuvių jaunimo vardu kardinolą sveikino ir puikią rožių puokštę įteikė mažoji Olga Tičioniukytė. Aiškiu ir jautriu balseliu mažoji kalbėjo per mikrofoną sekančiais žodžiais:

„Jūsų Eminencija Kardinole: Jaunimas, gimęs iš tėvų lietuvių Argentinoje, nėra mažiau patriotiškas už kitų tautų jaunimą. Tačiau mes branginame švelnią mūsų tėvų kalbą, jų skambias dainas ir gražius papročius. Už tai Argentinos lietuvių jaunimas iš visos širdies dėkoja Jūsų Eminencijai už tėvišką rūpestį šitos vyskupijos lietuvių bendruomenės reikalais. Mes prašome Jūsų Eminenciją, mūsų gerąjį Ganytoją, priimti šitą gėlių puokštę. Jos išreikš mūsų jausmus ir geriau už bet kokius žodžius pasakys, kaip gerbiame ir mylime mes mūsų Vyskupą."

Mažoji kalbėtoja taip aiškiai ir jautriai kalbėjo, kad minia klausėsi visiškoj tyloj ir galėjai jausti jos susižavėjimą mažąja lietuvaite ir simpatiją jos tolimai tėvynei. Ir pats kardinolas buvo giliai sujaudintas, kai rankose laikydamas įteiktą rožių puokštę, iš naujo paprašė mikrofono.

„LIETUVA IR VĖL BUS LAISVA!"

— Brangūs lietuviai, — prabilo Jo Eminencija Kardinolas Antonio Caggiano kiek sujaudintu balsu, — iki šiolei savo kalboje aš dar nebuvau reikiamai prisiminęs jūsų. Žinau, kad dauguma čia yra paprasti darbininkai. Žinau taip pat, kad jūsų giliai katalikiška tauta yra nedidelė ir pavergta žiauraus ir negailestingo okupanto. Brangūs lietuviai! Kaip didelė, taip ir maža tauta lygiai susideda iš tokių pačių žmonių, kurie kiekvienas iš prigimties turi tą pačią ir lygią teisę į laisvę. Lygiai kaip niekas neturi teisės pavergti vieno žmogaus, taip lygiai niekas neturi teisės pavergti tautos, nesvarbu iš kiek turinčių teisę į laisvę žmonių ji susidėtų. Bedieviškasis komunizmas yra skaudi Dievo rykštė mūsų laikams. Be jūsų tautos, savo vergijoje komunizmas jau laiko pagrobęs visą eilę šaunių tautų. Tuo nesitenkindamas, jis gręsia ir visam likusiam laisvam pasauliui. Jūs žinote, brangieji, kad Katalikų Bažnyčia yra paskelbusi neatšaukiamą dvasinį karą bedieviškam komunizmui, ekskomunikuodama jį. Niekas negali būti kartu tikras komunistas ir katalikas, nes šie du dalykai išskiria vienas kitą. Viena tačiau neturime užmiršti šitoje kovoje: kad yra Dievas ir kad Dievas yra teisingas. Būdamas teisingas, Jis visuomet stoja teisingojo pusėj. Būdamas visagalis, Jis visuomet padaro, kad laimi teisusis. Todėl, brangieji, šitoje iškilmingoje valandoje aš jums galiu visiškai užtikrinti, kad jūsų brangioji tėvynė vėl bus laisva. Bus laisva, nes neteisybė ir klaida triumfuoti negali. Bus laisva, nes komunizmo slogutis praeis, kaip tamsi audra. Praeis, kaip praėjo visos tuščios žmonių pastangos prieš Dievą ir Jo sutvertą tvarką. Tuo tarpu gi visų mūsų pareiga yra kovoti prieš šitą bendrą Dievo ir žmonių priešą. Negalėdami tiesioginiai laisvinti savo tėvynės, jūs galite prisidėti prie jos laisvės pagreitinimo, kovodami prieš tą patį priešą šioje šalyje. Tai geriausiai galėsite pasiekti, vienydamiesi ir spiesdamiesi apie šitą savo statomą švento Kazimiero šventovę. Likite ištikimi Dievui ir jo šventai bažnyčiai, ir pragaro vartai bus priversti paleisti iš savo nasrų jūsų tėvynę!

ŠVENTĖS PABAIGA

Kardinolo kalba lietuviams visų buvo palydėta triukšmingais plojimais. Stipriems garsintuvams perduodant ramią varpų muziką, kardinolas nuoširdžiai atsisveikino su lietuvių delegacijomis ir kunigais ir, laimindamas minią, pamažu grįžo prie savo automobilio.

Išlydėjus kardinolą, prasidėjo jaukus lietuvių pobūvis naujosios parapijos žemėje. Užkandžiaudami prie stalų, grupėmis dainavo lietuviškas dainas ir dalinosi įspūdžiais.

Šventės proga buvo gauta Jo Ekscelencijos Nepaprasto Lietuvos Pasiuntinio ir Įgalioto Ministro Pietų Amerikai Dr. Kazimiero Graužinio telegrama, kurios tekstą čia paduodame:

„Didžiai Gerbiamam Tėvui Jonui Jakaičiui, Laprida 2785, Rosario. Švento Kazimiero bažnyčios Kertinio Akmens pašventinimo proga nuoširdžiausi sveikinimai Gerbiamiem Tėvam Marijonam, geriausi linkėjimai sukurti naują šaunią šventyklą Dievo garbei, lietuvių paguodai. Kazimieras Graužinis, Lietuvos Ministras."

Saulei beartėjant prie laidos, triukšmingai buvo pradėta šaunioji Santa Fė lietuvių ekskursija ir pradėta skirstytis su tvirtu pasiryžimu širdyje: tesėti duotus pažadus ir garbingai išvesti prie galo puikiai pradėtą naujo lietuviško centro kūrimą.

Visos bažnyčios kertinio akmens šventinimo iškilmės ir pati statyba buvo nufilmuota kun. Valentino Atkočiaus atsigabentu filmų aparatu. Spalvotus iškilmių filmus netrukus turėsime progos pamatyti ekrane.

PORA ŽODŽIŲ APIE STATYBĄ

Pabaigai dar pora žodžių apie statomą bažnyčią ir kleboniją. Arčiau susipažinus su naujosios bažnyčios planais, pasirodė, kad tai žada būti beveik tokio pat dydžio bažnyčia, kaip Avellanedos Aušros Vartų. Ji bus vienos navos, turės tris altorius ir bus tik kokiais trimis metrais trumpesnė ir siauresnė. Centrinis altorius bus šv. Kazimiero, o šoniniai — Aušros Vartų ir šv. Jono. Bokštas taip pat bus dešinėje bažnyčios fronto pusėje ir net pora metrų aukštesnis, negu Avellanedos bažnyčios. Pro pat bažnyčią ir kleboniją eis 150 metrų (pusantros kvadros) pločio autostrada, jungianti Rosario su Buenos Aires. Autostrada eis dabartinio geležinkelio vietoje ir bus panašaus tipo, kaip Buenos Aires miestą supanti avenida General Paz. Kairėj bažnyšios pusėj kolonų remiama arkada ves į kleboniją. Pirmasis klebonijos aukštas skiriamas visuomenei. Jame be parapijos raštinės ir laukiamųjų kambarių bus pakankamai didelė salė susirinkimams ir pobūviams maždaug dėl 200 žmonių. Salės gale bus scena. Po scena — sandėlys kėdėms ir dekoracijoms. Antrasis aukštas skiriamas gyventi kunigams. Jis turės tiesioginį sujungimą su privačia koplyčia, pastatyta ant zakristijos su langu į didįjį altorių.

PLATŪS ŠVENTĖS ATGARSIAI

Šv. Kazimiero bažnyčios kertinio akmens šventinimo iškilmė smarkiai išjudino ne tik visus Rosario lietuvius, bet taip pat ir visą būsimosios šventovės parapiją. Prie to prisidėjo ne tik pačių Tėvų Marijonų paskleisti gausūs propagandos lapeliai lietuvių ir ispanų kalbomis, bet taip par ir pakartotinai pasirodę išsamūs straipsniai ir reportažai visuose Rosario dienraščiuose.

Svečiai ir lietuvių visuomenės atstovai kartu su Jo Eminencija Kardinolu Antonio Caggiano pasirašė du iškilmingus kertinio bažnyčios akmens šventinimo dokumentus. Juose iškilmingai pareiškiama, kad Tėvų Marijonų vadovybėje statomoji Rosario lietuvių šv. Kazimiero šventovė pirmoj eilėj turės tarnauti Rosario lietuvių dvasiniams reikalams aprūpinti. Vienas tokių dokumentų buvo įmūrytas į patį statomosios bažnyčios kertinį akmenį, drauge su įvairiais kitais bažnyčią liečiančiais dokumentais ir suvenirais, o antrasis bus pakabintas naujosios parapijos klebonijoje, kaip ištikimas liudininkas šito reikšmingo įvykio Rosario lietuvių istorijoje.

Brangus Lietuvi!

Šio šimtmečio žmonijos taika yra paremta ne ginklų galybe, bet tautų grįžimu prie amžinųjų teisingumo ir meilės principų

1917 metais, keturis mėnesius anksčiau, negu prasidėjo Rusijoj bolševikų revoliucija, Fatimoj Marija pasiūlė taikos planą kuriuo garantavo žmonijai taiką, laisvę ir Rusijos atsivertimą. Žmonija nepaklausė Dangaus balso ir vietoj to, apsiginklavusi materialistinėmis idejomis, priešingoms krikščioniškajai artimo meilės idejai, labai skaudžiai suklydo ir štai jau 36 metai kaip ji braido po krauju aplaistytą žemę. Visose šalyse girdime verksmą, skausmą, dejavimus, ir kur viso to pabaiga?!

Brangūs Lietuviai, kad to išvengus, padėkime vykdyti Fatimoj Marijos apreikštus reikalavimus. Tai yra pasirinkime maldos, atgailos ir aukos kelią.

1951 metais Lietuvos vyskupai, vykdydami Fatimos Marijos prašymą, Romoj paaukojo Lietuvą Nekalčiausiai Marijos širdčiai ir paskyré gegužės 13 dieną Nekalčiausios Marijos Širdies, Lietuvių Tautos Karalienės, nuolatine šventė.

Tebūnie ši šventė vieningas viso pasaulio lietuvių šauksmas prie Nekalčiausios Marijos Širdies, prašant grąžinti Lietuvai laisvę ir pasaulliui taiką!

Šia proga Fatimos Marijos Sąjūdžio Valdyba prašo: pradedant gegužės mėnesiu pasiryžti uoliai vykdyti šiuos Marijos prašymus:

1. Tinkamai atlikti savo pareigas.

2. Garbinti Nekalčiausią Marijos širdį ir Jai pasiaukoti, nes to nori Viešpats ir kad tuo būdu per Jos užtarimą laimėtume išganymą.

3. Kiekvieno mėnesio pirmąjį šeštadienį priimti šv. Komuniją, kaip atgailos Komuniją permaldavimui Viešpaties už Jam padarytus įžeidimus.

4. Kiekvieną dieną kalbėti rožančių pavieniai ar šeimose, pridedant prie kiekvienos paslapties pačios Marijos išmokytus žodžius: "O, mano Jėzau, atleisk mums mūsų kaltes; saugok mus nuo pragaro ugnies; nuvesk į Dangų visas sielas, ypač tas, kurios labiausiai reikalingos Tavo pasigailėjimo."

5. Be to kartu prašome visus lietuviškų katalikiškų organizacijų narius o taip pat visus dar neorganizuotus lietuvius katalikus būti Fatimos Marijos Sąjūdžio nariais. Vadovaujančius asmenis, kunigus ir pasauliečius maloniai prašome šią akciją padėti pravesti.

Su šiuo raštu siunčiame tam tikslui atitinkamus pasižadėjimus.

FATIMOS MARIJOS SĄJŪDŽIO VALDYBA:

Kun. Al. Kontautas
Dvasios Vadas,
Dr. Petr. Kaladė
Pirmininkas
Dr. J. Leimonas
Sekretorius.

* **Antano Vaičiulaičio** išversta Francois Mauriaco apysaka „Gimdytoja" jau atspausdinta ir jau pasirodė knygų rinkoje. Išleido Terros leidykla. Veikalas yra stiprus ir įdomus, svarsto šeimos problemas. Mauriac pereitais metais laimėjo Nobelio premiją ir susilaukė ypatingai didelio susidomėjimo pasaulyje. Tremtyje šis veikalas yra pirmas išverstas į lietuvių kalbą ir tikimasi susilauks daugelio skaitytojų.

MOTINA

ANTANAS MISELIS

(IŠ PASKAITOS, SKAITYTOS BERISSO LIETUVIAMS)

Šiemet, kaip ir kiekvienais metais, minimo Motinos Dieną. Aš čia nekalbėsiu apie to minėjimo reikšmę, kodėl mes minime, kodėl mes gerbiame savo motinas, nes tai mums yra labai gerai žinoma. Ta proga aš tik norėsiu sukelti tuos prisiminimus iš praeities, kas riša mus su mūsų motinomis. Aš norėsiu bent valandėlei jus tais prisiminimais perkelti į tėviškes, į tas šiaudines pastoges, iš kurių išėjome gyveniman ir kurių mums niekuomet neatstos jokie gražiausi pasaulio rūmai, nes ten kiekviena pėda, kiekvienas takelis, kiekvienas daiktas primena mums brangiąją motiną.

Mes čia esame gerai pavalgę, gražiai apsirengę ir mums, rodos, nieko netrūksta, o tačiau mūsų mintys vis lekia pas tave, mūsų brangioji motina.

Tu nežinai, kur mes esame, mes nežinome ar tu tebesi gyva, o parašyti negalime, nes bijome, kad tavo žilai galvai neužtrauktumėm dar didesnės nelaimės už tą, kurią likimas uždėjo tau ir mums ir mūsų kraštui. O norėtumėm mes daug tau papasakoti apie tą begalinį skausmą, kurį teikia nežinia ir tas laukimas amžinai neišauštančio ryto. Norėtumėm taip pat, kad tu mums daug parašytum tais paprastais žodžiais, kuriais mokėdavai mums kalbėti tiesiai į širdį.

Ir vis dėlto, apie ką galvojame, ko pasiilgstame, dėl ko kenčiame, — viskas tiesiai ar vingiuotais takais subėga pas tave, mano brangioji motina. Kai galvojame apie takelį, kuriuo maži bėgdavome į mokyklą, matome tuo takeliu tave, brangioji motina, iš bažnyčios pareinančią su nusmaukta ant pečių šilko skarele su storu maldų šaltiniu rankose. Kai prisimename daržely tarp žydinčių alyvų rymantį kryžių, matome tave po juo suklupusią ir savo vargą po Viešpaties kojomis dedančią. Kai mintimis mes persikeliame į gričią, matome tave už stalo sėdinčią, matome tavo nušarmojusią galvą, daugybės raukšlių išvagotą veidą, tavo geraąsias akis ir... tada imame nebeskirti, kur tu, brangioji motina, kur tėviškė ir kur Lietuva. Viskas susilieja į tavo vieną žvilgsnį ir tada mes norime atsiklaupti šalia lovos, kaip klaupdavome būdami maži, savo vakarinei maldai ir tarti paskutiniu savo kūdikiškos maldos žodžius:

— Viešpatie, apsaugok mano motiną!

O koks brangus mums tavo vardas, motina... Kiek daug tylaus džiaugsmo, kiek gilios meilės, kiek kančios, neįvertinto pasišventimo tas vienas žodis ‚motina' savyje slepia. Ir kas gi suskaitys prarymotų tavo nemigo naktų vargą, kada tu, po dienos darbų nuilsusi, supi savo klykiantį nenuoramą. Kas gi supras tavo kantrybę, kuria tu seki kiekvieną augančio kūdikio žingsnį. Mažiausias kūdikio skausmas ar liga silpnina ir tavo sveikatą...

Tačiau šis mažytis šios žemės keleivis bent dalinai supranta tą motinos meilę ir, lyg ją pagerbdamas, išmoksta tarti pirmąjį žodį „mama". Kieno nors nuskriautas nebėga prie tėvo, bet rankutes išskėtęs bėga prie motinos. O ta geroji motina paima jį ant rankų, paglosto, papučia skaudamą vietą ir jam taip gera, gera... Net nebeskauda.

— Dievulis jam atlygins už tai, kad jis tave nuskriaudė, — pasako motina, nesukeldama savo mažojo sieloje keršto dvasios ir tuo pačiu ugdydama religinius jausmus.

Užaugome mes savo motinų kraujo ir gyvybės sąskaita. Ji, kaip karžygis, paaukojo mums savo sveikiausių jėgų dalį ir visą laiką tik mums tegyveno. O kiek motinų vos davusių pasauliui naują gyvybę jau skiriasi su ja. Atkakliai gina savo vaikus kaip įniršusi liūtė ar įerzintas erelis, bet dar daugiau didvyriško pasiaukojimo parodo šios žemės karalienė — motina.

Ant motinos rankų išaugo didieji pasaulio galiūnai. Ant lietuvių motinų rankų išaugo mūsų pirmieji laisvės kovotojai, knygnešiai, savanoriai ir dabar kovojantieji partizanai. Ir jeigu šiandien dalis lietuvių, keliasdešimtis metų išeivijos toly atsiskyrusių nuo savo tėvynės ir nuo savo motinų, mini jos garbingas, lygiai taip pat ir nelaimės dienas, jeigu sielojasi ir rūpinasi kiekviena mūsų krašto sunkesne našta, tai yra nuopelnas ne kieno kito kaip mūsų motinų, kurios dažnai, joms pačioms nesuprantamu jausmu, įskiepijo mumyse lietuvišką dvasią, lydinčią mus visą gyvenimą:

— Eik, vaikeli, dirbk ir būk geras!

Taip laiminami ėjo ištikimi mūsų tėvynės sūnūs, iškovojo savo tautai laisvę ir sukūrė jai geresnį gyvenimą.

Labai klystame manydami, kad mes atsilyginame savo motinai, nusiuntę iš savo sunkiai uždirbtų sutaupų piniginę ar kitokią dovaną. Už motinos vargą, jos kančias ir meilę negalima pinigais atsilyginti. Nė viena motina to nereikalinga, ir mes tuo joms neatlyginame, nes motinos meilė yra brangesnė už auksą, už dolerius ir už visas pasaulio brangenybes. Jeigu jos vaikai geri, sveiki, gražiai gyvena, pildo jos pamokymus, to jai pilnai užtenka ir tuo ji jaučiasi atlyginta už visas jos kančias ir nemigo naktis.

Žmogus per savo gyvenimą pereina keleta mokyklų. Tačiau nė viena mokykla neatstos tos pirsios motinos mokyklos, kai ta mūsų geroji motina rinko iš gyvenimo gražiausius žiedus ir dėjo į mūsų jaunutę nesuterštą sielą. Yra žmonių sako Johannes Schmidt, kurie su džiaugsmu ir dėkingumu prisimena tėvų namus. Juose subrendo jų jėgos, išsiskleidė jų dvasia. Tačiau daug, be galo daug yra tokių, kurie šitos palaimos tėvų namuose negavo. Jie išėjo į gyvenimą tušti ir dvasiškai susukurdę...., nes daugumas tų jaunų žmonių neturėjo laimės augti prie savo motinų.

Mums atrodo taip paprasta, kasdieniška, kad motinos mumis turi rūpintis, o mes lyg jų paslaugoms būtumėm sutverti, viai nepagalvojame apie bet kokį dėkingumą. Tačiau paklausk to, kurio motina jau yra atsiskyrusi su šiuo pasauliu ir ilsisi amžinybėje, jis pasakys, kad ji jam buvo viskas.

Mes, kurie turime čia savo motinas, galime joms pareikšti savo dėkingumą, bet tie, kurie šiandien čia jų neturime, — vienos ilsisi amžinybėje, kitos likusios tėvynėje kenčia svetimųjų priespaudą, — kaip mes joms pareikšime savo padėką? Vienintelis dalykas, kuo

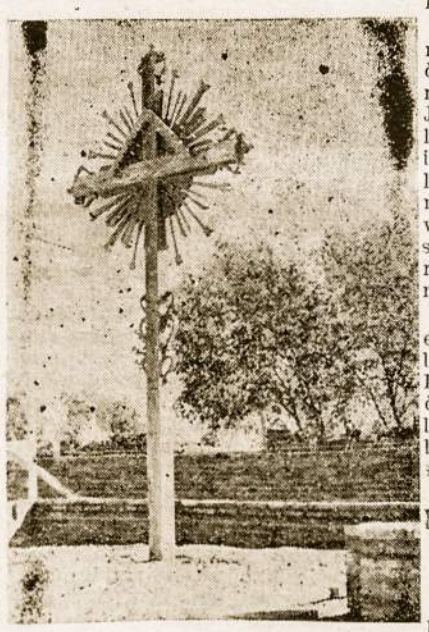

Lietuviškas kryžius Rosario lietuvių bažnyčios šventoriuje

mes šiandien joms galime atsilyginti, — tai pildyti jų valią, jų nuoširdžius linkėjimus, jų pamokymus.

Rodos, dar taip neseniai mes buvome mažyčiai, kada ilgais rudens vakarais sėdėdavome šalia savo motinos, o ji, sukdama ratelį, pasakodavo gražius padavimus apie karžygę živilę, apie Šarūną, Kęstutį, kaip jie narsiai gynė savo kraštą, apie kunigaikštį Margį, kuris, negalėdamas apginti savo pilies pats susidegino ant laužo, kad nereiktų svetimiesiems vergauti. Tais pasakojimais mūsų geroji motina norėjo įdiegti mūsų širdyse tėvynės meilę, meilę savam kraštui, savo kalbai.

Jeigu dalis lietuvių, kaip, anksčiau minėta švenčia savo krašto garbingų , lygiai taip pat ir nelaimės dienų pirsiminimus, sielojasi kiekviena savo krašto nelaime tai kita dalis jau pamiršo tuos motinos pamokymus ir niekina savo kraštą, kuriame užaugo, kuriame išmoko žengti pirmuosius žingsnius, kurio žemės sultys jį maitino. Šiandien jiems mielesnė 16-toji Sovietiné Respublika, negu Nepriklausoma Lietuva. Tie žmonės jau yra mirę savo tautai. O mirusieji yra tik lavonai ir juos iš mirusiųjų prikelti reikalingas stebuklas.

Rodos, dar taip neseniai mūsų geroji motina émė mūsų mažas rankutes ir dėjo jas prie kaktos, mokydama padaryti kryžiaus ženklą. Mūsų motinos nepriklausė jokiai partijai. Jos buvo tik paprastos lietuvės katalikės, tačiau, aprūpindamos mūsų kūnus, nepamiršo ir sielos praturtinti, kad mes nebūtumėm tokie, kaip sako J. Schmidt, išėję į gyvenimą tušti ir dvasiškai suskurdę. Ir gaila, kad yra nemaža tokių lietuvių, kurie, lyg dvasios ubagai, bastosi betikslliai miesto gatvėse ir aikštėse.

Pagerbdami savo motinas, būkime sau žmonės, vykdykime valią savo motinų, o ne blogų draugų, kad ta mūsų vykdoma valia sutaptų su mūsų motinų nuoširdčiausiais linkėjimais. Tada, ir amžinybėje sutikę savo gerąją motiną, galėsime jai pažiūrėti į akis ir pasakyti, kaip Marija Pečkauskaitė „Senajame Dvare":

„Tikiu, kad vėl paglostys
mano veidą rankelės tavo švelnios, kvapios, kaip tos rožės, ir
tavo liūdnos akys man šyptelės laimingai...
... Tuomet sušuksiu laimėj
skęsdama „Mamate mano".

TRUMPAI

* **Leopoldas Trečiokas**, solistės A. Dičiūtės ir dr. J. Trečiokų sūnus, perna; sėkmingai baigęs bakteriologijos mokslus Illinois universitete, šiemet ruošiasi daktaratui šioje srityje.

* **Nelė Mazalaitė** ruošia naują savo kūrinių ciklą apie savo tėviškę — Darbėnus. Susidarys pora knygų. Jos premijuota novelė „Ąžuolinės durys" yra vienas iš to ciklo kūrinių. Premijuotoji rašytoja dabar yra laisva nuo darbo įmonėje ir gali daugiau laiko pašvęsti kūrybai.

* **Vincas Kazokas**, kuris šiuo metu gyvena Australijoje, yra paruošęs eilėraščių rinkinį „Sapnų pėdomis". Rinkinys jau spausdinamas Chicagoje. Jis verčia taip pat keletą A. Gide apysakų, kurios bus atspausdintos Australijoje.

* **Juzė Augaitytė**, buvusi Kauno Operos solistė, dabartiniu metu gyvenanti Philadelphijije, JAV, yra priimta nare į to miesto muzikos klubą.

* **Marija Aukštaitė**, viena iš pirmaujančių Kanados lietuvių poečių, Kanadoje gyvenanti nuo 1930 m. yra paruošusi eilėraščių rinkinį. Ji yra taip pat sukūrusi gražių beletristinių dalykų, bendradarbiavusi ir dabar nuolat bendradarbiauja lietuviškoje spaudoje, kurį laiką redagavusi „Nepriklausomą Lietuvą". Jos sūnus kunigas šiuo metu studijuoja Romoje ir ruošiasi daktaratui. Jis priklauso Marijonų vienuolijai.

* **Jonas Aistis**, žinomas mūsų poetas, gyvendamas šiuo metu Brooklyne ir dirbdamas Lietuvos Laisvės Komitete turi užsiėmimą, kurs arčiau širdies, tačiau ne tiek daug laiko lieka kūrybai, ypač, kad nuliekamu laiku gilina anglų kalbos studijas Columbijos universitete.

BERISSO

PAGERBTAS TT. MARIJONŲ PROVINCIJOLAS

Tėvų Marijonų Provincijolą Gerb. kun. Valentiną Atkočių MIC, Berisso lietuviai pagerbė gegužės 10 d. Po pietų 3 val. Garbingojo Svečio pagerbimui "Mindaugo" Dr-jos patalpose buvo surengta Gyv. Rožančiaus iniciatyva arbatėlė, kurios pradžioje Svečiui Berisso lietuvius pristatė šios kolonijos kapelionas kun. J. Margis MIC. Po jo Berisso lietuvių vardu sveikinimo žodį tarė p. Myk. Tamoliūnas, o tuvius pristatė kolonijos kapelii- Gyv. Rožančiaus Brolijos vardu p. Š. Mikelaitienė. Pagaliau kalbėjo pats Provincijolas kun. V. Atkočius, kuris pasidžiaugė šios kolo- Amerkos mūsų brolius, savo įspūdžius iš Argentinos ir skatino visus būti tikrais letuviais katalikais. Po arbatėlės Svečias, lydimas kun. J. Margio ir p. Tamoliūno, apžiūrėjo Berisso miestą, lietuvių gyvenamas vietas ir naujai kuriamą rajoną bei ten statomą bažnyčią. — **L. K.**

* **J. Trubila** vėl yra sunkiai susirgęs ir buvo išvežtas į Buenos Aires. kur yra paguldytas Rawson sanatorijoje.

GARBĖS LEIDĖJAI

Garbės Leidėjai E. ir P. Buzai su savo dukterimi Joana ir sūnumi Pranu

Šio "Laiko" numerio Garbės Leidėjai yra mūsų visuomenei gerai pažįstami lietuviškos kolonijos darbuotojai ELENA PIETERYTĖ ir PRANAS BUZAI. Jie buvo pažadėję išleisti "Laiko" numerį, kai bus įsigyta ir sutvarkyta "Laiko" spaustuvė. Spaustuvė jau veikia kelis ménesius, bet dar vis neturėjo pilnai visų lietuviškų ženklų. Dabar ji juos jau įsigijo, ir p. p. Buzai savo pažadą ištesi.

Naujieji Garbės Leidėjai yra Suduvos sūnūs, kilę iš Veiverių, Marijampolės apskrities. Sukūrę katalikišką šeimą dar Lietuvoje, išvyko Argentinon jieškoti laimės, kartu atsiveždami ir mažametį sūnelį Praną. Čia, kaip ir daugelis mūsų tautiečių, patyrė visus emigranto vargus, prie svetimo krašto ir papročių prisitaikymo sunkumus, bet visa tai kilnia dvasia nugalėjo. Kurį laką gyveno ir dirbo Patagonijoje, vėliau persikėlė į Buenos Aires. Iš santaupų nusipirko šalia lietuvių bažnyčios žemės sklypą ir pasistatė gražų ir nemažą namą, kuriame patys gyvena ir dali jo išnuomoja. Savo vaikus išleido į mokslus, kad jiems užtikrinčų geresnį gyvenimą. Vyresnysis sūnus Pranas yra radio specialistas, šiuo metu turįs nuosavą radio dirbtuvę. Jaunesnioji dukté Joana yra baigusi aukštuosius mokslus, kurinos studijavo Argentinoje ir Š. Amerikoje, ir dabar kaip Šv. Kazimiero Vienuolijos narė — Sesuo Elenisa dirba Aušros Vartų mokykloje.

P. Elena Buzienė, tarp kitų darbų, yra ir liaudies rašytoja, parašiusi ir pati pastačiusi nemaža scenos veikalų. Ji taip pat baigia rašyti savo atsiminimus, pavadintus "Motinos vargai". Be to, ji yra parašiusi ir eilėraščių lietuvškų liaudies dainų stiliumi. Ji ypatingai uoliai dirba šalpos darbą Labdaros Draugijoje ir yra viena iš pirmųjų Gyv. Rožančiaus Brolijos narių — organizatorių. P. Pranas Buzas ruošiasi išeiti į pensiją, bet lietuviško darbo dar iki šiol neatsižada ir dažnai pagal išgales talkininkauja lietuviškai parapijai.

Sveikindama savo naujuosius Garbės Leidėjus, "Laiko" Redakcija ir Administracija dėkoja šiems spaudos rėmėjams ir linki geriausios sėkmės jų katalikiškos ir lietuviškos veiklos baruose bei sveikatos asmeniniame gyvenime.

VILLA LUGANO

NAUJA LIETUVIŲ CENTRO VALDYBA

Balandžio 26 d. Villa Lugano Dr. J. Basanavičiaus Lietuvių Centras savo visuotiniame susirinkime išsirinko naują valdybą dviems metams. Valdybon yra išrinkti: pirm. **L. J. Mičiudas**, vicepirm. **Kaz. Burba**, I sekr. **Birutė Petrauskaitė**, II sekr. **Ant. Misiūnas**, ižd. **J. Gradeckas**, ižd. pav. **B. Dėdela**, nariais — **A. Vyturys, A. Mikelionis** ir **J. Špokas**. Kandidatais liko — A. Mičiūdas, J. Bražionis ir L. Ryselis. Revizijos komisijon išrinkti: prm. **P. Kukučonis**, sekr. **A. Stančikas**, nariais — **A. Girdauskas** ir **E. Liveikis**. Ilgamečiui buvusiam pirmininkui K. Mankui, kuris dėl sveikatos ir daugelio darbų atsisaké kandidatuoti valdybon, buvo išreikšta visų susirinkusių padėka.

* **E. Brazdienė** buvo susirgusi plaučių uždegimu, bet vyro ir dukters prižiūrima baigia pasveikti savo namuose.

* **K. Dėdelienei** buvo padaryta apendicito operacija. Ligoné jau grįžo į savo namus ir baigia pasveikti.

* **Inž. Liūdas Stašaitis** su šeima nuo gegužės pradžios persikėlė gyventi į savo nuosavą namą, kurį neseniai užbaigė statyti.

MŪSU MIRUSIEJI

MIRĖ P. TARAŠKA

Balandžio 27 d. su šiuo pasauliu atsiskyrė Petras Taraška, 58 metų amžiaus. Jis ilgai ir sunkiai sirgo progresyvaus paralyžio liga. Velionis buvo kilęs nuo Šiaulių ir prieš pirmąjį karą atvykęs Argentinon. Sekančią dieną, palydėtas būrelio giminių ir draugų, buvo palaidotas Sarandi kapinėse. Dideliame nuliūdime paliko savo seserį p. Emiliją Čekanauskienę, žmoną, dukteris F. Jokantienę ir V. Paluikienę bei sūnų Raimundą.

STAIGIAI MIRĖ

Balandžio 20 d. staigiai miré Klemensas Baidaga, 43 metų amžiaus. Darbe pasijutęs silpnai, buvo nugabentas į ligoninę ir ten tuojau miré. Sekančią dieną fabriko, kuriame dirbo, darbininkų ir keletos lietuvių buvo palydėtas į Chacarita kapines. Velionis buvo vienas ir artimųjų Argentinoje nepaliko.

* **Antanas Kačinskas**, senosios kartos lietuvis balandžio 19 traukinio sužeistas, miré Sarandi. Buvo savo vaikų palaidotas Entre Rios provincijoje, kur nuolat gyveno.

* **Buvo nužudytas** peiliais Antanas Milijonas gegužės 10 d., kaip praneša vietiniai laikraščiai. Jis, lošdamas kortomis, susipyko su keliais vietiniais ir dėlto turėjo paaukoti gyvybę. Jo motina Barbora Bažauskaitė Milijonienė ir švogeris Juozas Janušas buvo taip pat sužeisti. Žudikai policijos buvo suimti.

* **Laikraščiai pranešė**, kad gegužės 8 d. La Platos upėje buvo rastas paskendęs A. Bendoraitis. Manoma, kad pats pasiskandino.

Budėk

SKAUTŲ SKYRIŲ VEDA VYR. SKLTN. VYT. NAMIKAS

Raudoniesiems saulėlydžiams begęstant, baltų rožių sidabrinės akys žiūri į mane į langą...

Nuskyniau vieną baltą rožę, ir glaudžiu prie žiedo karštą kaktą... Motin mano!! ar ne tavo rankos — baltos, meilios, kvapios ir švelnutės — taip mane meilingai glamonėja?

Ar ne tavo tai rankelės brangios? Ašaroms apsiašarojo žiedas... O pro langą sidabrinės akys žiūri vis. Ir jųjų kvapo bangos audžia seną seną aukso sapną.

Ir praėjo viskas ir prabėgo... Praėjai ir tu, o motin mano, į dausas išlėkusi iš lizdo. Bet pirmiau dar išlėkė paukšteliai, o lizdelį viesulas sudraskė...

* * *

Dabar visi jūs vėl drauge — lizdelį susukę ten, kame jau nieks neįrsta.

Girdi jau, motina, harmoniją stebuklingą, kurios sugauti stengeis čia iškreiptą toną, ir grožį jau matai, už viską čia gražesnį.

Už Alpių ežerus, už veikalus artistų, kurių čionai neteko tau regėti. O aš — lizdelio mūsų paukštis paskutinis, pats vienas čia pasilikęs taip ilgai, skrendu pas jus, mamate, vis artyn, artyn.

Netrukus sunkūs plyš lėlutės — kūno vysčiai, siela — drugys auksinis — nuleks pas jus į lizdą.

Tikiu: vėl kada nors paglostys mano veidą rankelės tavo švelnios, kvapios kaip tos rožės ir tavo liūdnos akys man šypterės laimingai.

Prie rankų tų brangių pripuolus ilgioms lūpoms, kaip Tarnas Viešpaties žaizdas kai palytėjo, sušuksiu laimėj skęsdama: Mamate mano!

(Šatrijos Ragana,
"Sename Dvare").

* * *

DRAUGOVĖS ŠVENTĖ

Šv. Jurgio šventę ir draugovės įsikūrimo metines pradėjome, išklausydami šv. Mišių ir pasimelsdami už kenčiančią Tėvynę balandžio 26 d.

Vakare seké tolimesné šventės dalis. Iškilmingai įnešus draugovės vėliavą ir mūsų eiles papildžius keletui jaunuolių, giliai įsidėjome į širdis sktn. V. Lesniausko sveikinimo žodžius.

Mielas svečias iš Š. Amerikos T. T. Marijonų Provincijolas kun. V. Atkočius taip pat nudžiugo, matydamas lietuvius skautus tolimoje Argentinoje, ir palinkėjo klestėti toliau ir mūsų jauniesiems broliams teséti savo duotą žodį šią iškilmingą valandą. Jo žodžius lyg patvirtindamas, spragsėdamos laužo kibirkštys kilo į dangų, nešdamos mūsų pasiryžimus.

Padėkojus svečiui ir ktiems mus sveikinusiems skaustišku „ačiū", nuskambėjus tradiciném „Lauželis" ir „Nusileido saulužėlė", prisimineném toli pasilikusią Tėvynę, jos klonius, praleistas jose stovyklas...

Po keletos linksmų pasirodymų ir skanaus „nusičiaudėjimo" (nes rudens vakarai gana šalti), susikaupém rimties valandėlei — tradicino „Ateina naktis", kuria baigéme mūsų antrąją šventės dalį.

* Lietuvos Skautijos 35 metų sukakčiai pažyméti, Lietuvių Skautų-čių Vadijos ruošia stovyklas prie Niagaros krioklio, Kanadoje. Stovyklos įvyks birželio 30— liepos 5 dienomis.

* „Skautų Aidui" kovo 15 d. sukako 30 metų. Tas skautų žurnalas iš mažo 8 puslapių laikraštuko, nenuilstančių skautininkų dėka, iškilo iki puikaus ir mėgiamiausio jauimo žurnalo.

* Italijoje, Romoje, du broliai iš Korp. Vytis įšventinti kunigais. Tai A. Nekrašas ir Pr. Dauknys.

* * *

Sek skautų Globėją šv. Jurgį: naikint pikta pasaulyje, o pirmiausia pačiame savyje.

Lietuviai visam Pasauly

ITALIJA

* **PLB Romos apylinkės pirmininko kun. V. Mincevičiaus** rūpesčių dėka Italijos vidaus reikalų ministerija išleido patvarkymą, kuriuo sugrįžimo viza į Italiją čia gyvenantiems lietuviams išduodama tuoj pat vietos apskrities viršininko. Jau nebereikia kreiptis į vid. reik. ministerį kaip buvo iki šiol. Tuo būdu panaikinama ilga procedūra, trunkanti keletą savaičių. Vizos tiek įvažiuojant, tiek išvažiuojant duodamos į lietuviškus pasus.

* **Arkivyskupas Antonio Samore,** buvęs Nepriklj. Lietuvos Nunciatūros sekretorius, didelis lietuvių draugas ir paskutiniu laiku ėjęs nuncijaus pareigas Kolumbijoje, popiežiaus Pijaus XII paskirtas šv. Kongregacijos Nepaprastiems Bažnyčios reikalams sekretoriumi.

* **Kun. dr. K. Réklaitis** yra išrinktas postuliatoriumi rūpintis, kad trys Marijonai būtų paskelbti šventaisiais. Bylos jau buvo pradėtos prieš paskutinį karą, bet karo sąlygos darbus sutrukdé. Dabar rūpinamasi, kad Marijonų Kongregacijos įsteigėjas Stanislovas Papczynskis, Portugalijos apaštalas Kazimieras Wyszinskis ir Kongregacijos atnaujintojas arkivysk. Jurgis Matulaitis-Matulevičius būtų paskelbti palaimintaisiais ir šventaisiais.

JUNG. AMER. VALSTYBĖS

* **Lietuvių Bibliografinės Tarnybos** vadovas A. Ružancovas, savo spaudos rinkinius perdavęs Pasaulio Lietuvių Archyvui, ligi šiol yra atsiuntęs 33 didelius ryšulius 1.000 dol. vertės. Nors ir turėdamas sau užsidirbti duoną įmonėje, likusiu nuo darbo laiku pats juos sutvarké ir pasiuntė. Periodinės spaudos ir knygų leidėjų bei autorių siunčiami L. Bibliografinei Tarnybai spausdiniai dabar patenka į PL Archyvą. VT pirm. K. Žalkauskas Vykd. Tarybos ir Lietuvybei Išlaikyti Tarnybos vardu, taip pat Archyvo vadovybė A. Ružancovui už tai pareiškė nuoširdžią padėką.

* **Numatomai sušaukti lietuviškų** veiksnių konferencijai buvo sudarytas organizacinis komitetas, į kurį VLIKas paskyré M. Krupavičių ir K. Žalkauską, o LDŠ iš diplomatų pusės — Dr. A. Gerutį, gyvenantį Šveicarijoje, Berne.

* **Seniausias lietuvis kunigas** Albany vyskupijoje B. Molelkaitis miré šv. Petro ligoninėje, Albany, N. Y., sulaukęs apie 84 metų amžiaus. Jis buvo suorganizavęs šv. Kazimiero parapiją tame mieste.

Lietuvių Fronto Chicago skyriaus nariai kovo 21 d. buvo susirinkę aptarti įvairių klausimų. Pranešimą padaré prof. J. Brazaitis, atvykęs iš New Yorko. Nariai suaukojo apie 1000 dolerių spaudos reikalams.

Vac. Januškevičius su svečiais sa vo 50-ties m. sukakties proga.

* **Gen. Kazys Musteikis,** buvęs Nepriklausomos Lietuvos Krašto Apsaugos ministeris, buvo susirgęs ir jam padaryta operacija. Gen. Musteikis yra vienas iš svarbiausių liudininkų šiapus geležinės uždangos, kaip bolševikai klastingai pagrobė Lietuvą.

* **Vaclovas Sidzikauskas,** buvęs Lietuvos pasiuntinys Berlyne ir Londone, VLIKo Vykd. Tarybos pirmininkas, dabartiniu metu Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas, balandžio 10 d. atšventé savo amžiaus 60-ties metų sukaktį. Kilęs jis yra iš Šiaudinės, Šakių apskr. Daug nusipelnęs, vesdamas ir laimėdamas dvi Lietuvos bylas tarptautiniame Hagos teisme prieš lenkus ir vokiečius.

* **Amerikos Tautiné Sąjunga** išsirinko naują valdybą, į kurią įeina pirm. adv. A. Lapinskas, nariai — dr. S. Biežis, P. Bartkus ir T. Blinstrubas. Kontrolės komisijon išrinkta: M. Sims, dr. Gurskytė ir V. Pauža. Sąjungos Tarybon — A. Olis, J. Bačiūnas, K. Karpius, B. Gaidžiūnas, A. Trečiokas, V. Rastenis, V. Abraitis, J. Kasmauskas, dr. B. Kalvaitis, dr. B. Nemickas ir dr. Colney.

* **Lietuviai yra geri** ir gabūs mokiniai. Tai pastebėta mokyklose. Štai dabar Chicagos berniukų aukštesnės technikos mokyklos egzaminuose iš 2.400 mokinių keturi gavo aukščiausius pažymius ir jie visi pasirodé esą naujai atvykusių lietuvių vaikai. Jų pavardės: Jurgis Štuopis, Valteris Vaitkevičius, Vytautas Dūdėnas ir Augustinas Tijūnėlis. Jurgis Štuopis buvo rekomenduotas ir labai sėkmingai išlaiké konkursinius egzaminus stipendijai gauti.

* **Kovo 20 d. Marijonų Bendradarbių** atstovai buvo susirinkę į 26-tąjį metinį susirinkimą ir nutaré jau šiais metais statyti dienraščiui „Draugui" naują spaustuvę. Naujon tos organizacijos voldybon buvo vo išrinkti pirm. Ig. Sakalas vicepirm. K. Mickiené ir El. Brazauskiené, sekr. A. Semaitiené, ižd. kun. V. Parulis. Dvasios vadu pa-

Montevideo lietuviu gyvenimas

GRAŽUS ARTISTŲ MĖGĖJŲ PASIRODYMAS

Montevideo Lietuvių Katalikų Choras jau nekartą gražiai pasirodé ir visi skuba į tuos parengimus, kur žino mūsų chorą dainuosiant. Labai mėgiami ir jau dažnai publiką sužavėję yra taip pat jaunieji tautinių ir plastinių šokių menininkai vadovaujami mokytojos Stanevičienės. Bet visai naujas, senai lauktas ir nepaprastai gerai pasisekęs buvo mūsų katalikiškojo jaunimo scenos artistų mėgėjų grupės pasirodymas. Buvo nutarta suvaidinti trijų veiksmų komediją: „Meluosi — toli nevažiuosi!" Pasiruošimui buvo skirta net pora ménesių.

Po kelis kartus savaitėje susirinkdavo geriausieji kolonijos artistai ir, T. V. Mikalausko vadovaujami, rimtai ruošési linksmam vaidinimui. Pagrindiné rolé teko Leonui Stendeliui, kuris turėjo gerokai pasidarbuoti ruošdamasis suvaidinti labai sunkią ir keblią advokato rolę. Savo darbą atliko puikiai. Nemažesnio įsijautimo ir tikro komiko charakterio reikalavo advokato draugo Lukošiaus vaidmuo. Šią rolę suvaidinęs, Feliksas Grigas laimėjo visos gausios publikos simpatijas ir iki ašarų prijuokino žiūrovus. Didelės artistės talentus parodé tetos amerikietės rolę vaidinusi Adelė Čiurpytė. Apie ją visi atsiliepé su tikru pasitenkinimu. Giliai įsijausdamas ir su tikrais artistiškais gabumais tarno rolę atliko Bronius Stapuonis. Visa kolonija gerai žino kad niekas negali suvaidinti geriau kokio žydo, žuliko ar girtuoklio rolės už Joną Vulevą. Ir šį kartą jis visai meistriškai pasirodé. Visi taip pat pilnai įsitikino, kad nebuvo galima parinkti geresnės artistės gražuolės Valerijos tetos augintinės rolei, už Albą Grigaitę, kuri savo vaidmenį atliko be trūkumų. Nors šį kartą tik trumputėje roléje tepasirodé, bet nemažiau ryškiai savo artistinius ir jau visiems pažįstamus sugebėjimus parodé ir Leokadija Mockevičiuté, vaidinusi Lucijos rolę. Labai gražų įspūdį paliko, dar tik pirmą kartą lietuviškoje scenoje tepasirodžiusi tarno žmonos roléje, Delia Tupčiauskaité. Labai sunku buvo visiems atpažinti šauniai seną daktarą suvaidinusį Kazimierą Vilką. Pagaliau ir policininko rolei labai tiko milžiniško ūgio Povilas Gabaliauskas. Visą veikalą labai pagyvino puikus artistų nugrimavimas, kurį atliko jau senai kolonijoje pasižyméjęs artistas ir grimorius Olimpas Stabinskas. Keblų sufleriaus darbą teko dirbti Mokytojai Stanevičienei.

Artistams rūbus ir perukus paskolino Valstybinio Urugvajaus Teatro įstaigos. Praėjus šauniam vakarui publikoje ir artistuose pasiliko stiprus įspūdis, kad, nors ir teko gerokai pavargti besiruošiant, tačiau puikus pasisekimas ir publikos pasitenkinimas viską puikiai apvainikavo ir visą vargą atlygino. Visa mūsų kolonija džiaugiasi, kad šį kartą galėjo tikrai gražiai ir kultūringai pasilinksminti. Tai buvo vėl naujas įrodymas, kad norint patenkinti ir pralinksminti padorią bei kultūringą lietuvišką publiką, visai nėra reikalo rodyti savo ištvirkusio ir nusigėrusio gyvenimo vaizdus ant scenos, kaip buvo méginta kai kurių nelaimingų mūsų kolonijos atskalūnų. Todėl visi jau laukia, kada vėl taip šauniai pasirodys mūsų katalikiškojo jaunimo gabieji artistai, kurie pilnai gali būti įsitikinę, kad visi kultūringieji lietuviai jiems yra nepaprastai dėkingi už jų padėtą vargą besiruošiant šiam vakarui.

BALANDŽIO 25 D. BUVO DIDELĖ ŠVENTĖ

Diena buvo graži, vakaras malonus. Iš visų Urugvajaus vietų — vienas atvyko net iš Brazilijos — pradėjo rinktis tautiečiai Cerroj į visiems pažįstamo p. P. Žukelio salę.

20,15 val. pakyla scenos uždanga ir U. Liet. Kat. mišrus choras vadovaujamas p. A. Gabaliauskienės perplėšia tylos uždangą, viešpatavusią saléje, savo naujomis dainomis. „Kur bėga Šešupė" nuskamba pirmoji. Ach, tos brangios mūsų upės — Šešupė, Dubysa, Nemunas, Neris, Šventoji, Nevėžis — keno dainos skamba dabar prie jūsų krantų? Gal močiutės sengalvėlės gaili rauda sujudina jūsų vandenis, gal sesutės našlaitėlės skausmo dainų pilni jūsų vandenys... Kiek gražiausių savo jaunystės dienų ten praleido ne vienas iš mūsų — jos nesugrįš niekados! Skoningi dabužiai ir gražios dainos sužavėjo kiekvieno akį ir širdį.

Po dainų seké įdomi ir linksma komedija „Meluosi — toli nevažiuosi". (Apie vaidinimą duodame atskirai — Korsp.).

Mokyt. Stanevičienės mokiniai dailiai atliko keletą plastinių šokių, gražiai akordeonu grojant Vyt. Vajauskui. Scenos programą užbaigé choras. Paskutinę dainą turėjo net pakartoti, taip ji patiko publikai.

Tautiečių buvo prisirinkę, nežiūrint įvairių sunkenybių, nelauktai daug. Kai kam teko net stovėti. Visos 400 sėdinčiųjų vietos buvo užimtos. Pirmoje eilėje matėsi J. E. Lietuvos Pasiuntinys Dr. K. Graužinis. Jis atvyko su šeima. Buvo daug kitų kolonijos lietuvių, kaip Pasiuntinybės diplomatiniai tarnautojai ir kt. Po vaidinimo ir dainų daugelis vyresniųjų skirstėsi į namus o kiti dar pasiliko pasižiūrėti šokančio jaunimo, kuriems grojo čia pagarsėjęs Roberto Videla Argentinos orkestras.

Trys labai vertingos dovanos buvo leidžiamos loterijon: lempa apie 30 p. vertės ir du dideli bei skanūs tortai, pagaminti specialistčių lietuvaičių. Daugiausiai sujudimo buvo jaunimo tarpe, tai renkant grožio karalienę 1953 metams. Kiekvienas dalyvis turėjo teisę vienam balsui. Tiesa, dėl skonio negalima ginčytis — kas vienam patinka, kitam nepatinka. Todėl tenenusimena toji gražuolė, kuri šiais metais nebuvo išrinkta, bet tegul ateinančiais metais stropiai ruošiasi ateinantiems metams. Štai puikus kelias, kaip prityrę žmonės sako, įsigyti gražius veido bruožus: stengtis turėti visada švarią ir gražią sielą ir kilnų charakterį. Tie du dalykai turi daugiausiai įtakos žmogaus veido bruožams, juos padaro tikrai malonius ir simpatiškus. Šiais metais daugiausiai balsų gavo p. Vitkauskaité, antrą vietą laimėjo p. A. Grigaitė.

Tikrai nuostabiu vakaro šeimininku buvo p. Kl. Vidžius o vakaro programai sumaniai vadovavo Kat. Radio Val. nuolatinis bendradarbis p. Juozas Vaštakas. Vakaras praėjo gražioje nuotaikoje, be jokių nesklandumų. Kai kurie svečiai urugvajiečiai stebėdamiesi saké: "Kas jūs per žmonės! Net tikri broliai savo tarpe negalėtų gražiau apseiti!" O kad visi Urugvajaus lietuviai tikrai būtų vienas kitam broliai, vienas kitą mylėtų ir vienas ktam padėtų!

Korsp.

ŠVENTKELIONĖ Į VERDUMĄ

Balandžio 19 d. visi keliai vedą į Verdum pilni autobusų, sunkvežimių automobilių ir dviračių. Ant aukšto Verdum kalno, netoli Minas. 120 km nuo Montevideo yra graži Marijos švetovė. Keleivių tarpe, kaip ir kitais metais, buvo ir lietuvių virš 70 asmenų, kuriuos vežė du patogūs autobusai. Kelionė buvo graži visą laiką skambėjo lietuviškos dainos.

Ne tik siela, bet ir kūnas atsigauna gražioje Marijos šventovėje. Koks gražus ir raminantis jausmas užlieja žmogaus širdį, užlipus ant aukšto kalno, matant plačią lygumą išsitiesusią po žiūrovo kojomis. Žmogus ramiau ir laisviau atsikvepia, ištrūkęs iš siaurų didmiesčio gatvių ir aukštų namų.

Ypatingai gražios buvo vakaro pabaigos pamaldos. 50.000 žmonių minia, susirinkusi prie Dievo Motinos kojų, pasižadėjo savo meilę Dievo Motinai įrodyti savo gražiu katalikišku gyvenimu. Mums europiečiams kartais yra keistas pietiečių pamaldumas, geriau sakant, to pamaldumo stoka, bet jie daro kaip moka ir išmano.

Dalyviai yra dėkingi tos kelionės vadovams ir visiems, kurie prisidėjo prie taip gražiai ir maloniai praleistos dienos.

LAIMĖJO KREPŠINIO RUNGTYNES

Viktoras Cieslinskas, visiems pažįstamas Urugvajaus lietuvis, padėjo urugvajiečiams krepšininkams laiméti Pietų Amerikos meisterio vardą. Viktoras labai puikiai pasirodé visuose Urugvajaus komandos žaidimuose ir be jo vargu ar būtų pasisekę šio krašto sportininkams pasiekti tokių puikių rezultatų. Urugvajaus krepšininkai nepralaiméji né vienų rungtynių ir smarkiai supylé stipriausią po Urugvajaus P. Amerikos komandą — brazilus. Šio priešo net patys urugvajiečiai bijojo bet laimėdami prieš brazilus net 16 taškų persvara, įrodé, jog neveltui Pasaulio Olimpiadoj laimėjo trečiąją vietą ir kad mūsų Viktoras neveltui gimé Lietuvoje, kuri kadaise krepšinio žaidimuose nugalėjo visą Europą. Juk net Sov. Rusija savo komandoje turėjo lietuvių, kurie jai padėjo laiméti antrą vietą. Jei nebūtų buvę lietuvių, gal ji būtų gavusi tik antrą vietą iš kito galo.

NUPELNYTAI PAGERBTAS LIETUVIS

Kaip jau seniai buvo laukta, U. L. Kultūros Dr-ja surengé pagerbimą tautiečiui Juozui Petruškevičiui už jo pasižyméjimą, užgesinant pavojingą gaisrą naftos sandėly ir išgelbstint daug gyvybių ir turto. Seniau jis yra gavęs auksinį medalį ir keletą pagyrimo diplomų iš įvairių urugvajiečių organizacijų. Dabar tokį diplomą jam įteiké U. L. Kultūros Dr-ja. Ta proga balandžio 19 d. Draugijos patalpose buvo surengti pietūs — asado, kur susirinko labai daug svečių. Per pietus J. Petruškevičių Kultūros Dr-jos vardu sveikino J. Kundrotas, Katalikų vardu — T. Vl. Mikalauskas, Lietuvos Pasiuntinybės vardu — Pasiuntinybės sekretorius A. Grišonas ir U. L. Bendruomenės vardu — A. Brazys. Trumpą padėkos žodį Draugijai, kalbėtojams ir visiems lietuviams taré pats J. Petruškevičius.

* **Garbinga U. L. Kultūros Dr-ja** gal turės vėl iš naujo pasimokyti kad nevieta yra jos eilėse tokiems, kurie, iš daugelio draugijų išmesti, yra nepataisomi lietuviško darbo ardytojai. Tai parodé vienas toks tų išmestinukų atstovas, be jokio takto savo vieša kalba įžeisdamas susirinkusiuosius ir pačius pietų rengėjus.

* **Jau kuris laikas** keletas Montevideo „pažangiųjų" pradėjo ožio balsu bliauti, palygindami kruvinąjį Maskvos internacionalą su Katalikų Bažnyčia, Tiesiog sunku suprasti, kad dar būtų tokių siauro proto žmonių, kuriems nebūtų aišku, jog čia negali būti jokio panašumo. Puikiai tai supranta ir tokie neva korespondentai bet tai daro arba savo santykius su komunizmu pridengti arba blogos valios vedami, norėdami tik kuo nors kitus apšmeižti. Jie patys žino, kad Kat. Bažnyčia niekada nesutiko ir nesutiks su raudonojo internacionalo darbais, kad ji yra pasmerkusi komunizmą, kai tuo tarpu socialistai bei "laisvamaniai" dažnai bendradarbiauja su raudonuoju internacionalu, sudarydami, kur jiems naudinga, bendrą frontą. Ar daug laiko praėjo nuo tokio bendradarbiavimo?

Korsp.

* **Balandžio 15 d. vienam iš populiariausių** Montevideo vakarinių dienraščių „El Plata" buvo įdėtas didelis Amerikos Lietuvių Tarybos paveikslas, kurios delegacija buvo priimta JAV prez. Eisenhowerio Baltuosiuose Rūmuose. ALTas šį paveikslą pasiuntė į Urugvajų žurnalistui Albinui Gumbaragiui, kurio pastangomis jis ir buvo įdėtas ispanų spaudoje. Tokie savo tautų ir valstybių garsinimai Urugvajuje yra įmanomi tik didžiųjų kraštų, kaip JAV, Anglijos, Prancūzijos ir kt. ateiviams, nes yra labai brangūs, bet, A. Gumbaragiui esant Urugvajaus žurnalistų Sąjungos nariu ir palaikant glaudžius santykius su vietos spauda, taip jau daug kartų buvo garsintas mūsų tautos ir tėvynės vardas.

ROSARIO

ROSARIO LIETUVIŲ AUKOS ŠV. KAZIMIERO ŠVENTOVEI

Kadangi Šv. Kazimieo bažnyčios statyba jau pradėta ir jos mūrai kyla sparčiai aukštyn, tai dabar Rosario lietuviai apie tai tik ir kalba: kas ir kiek tai statybai jau paaukojo, kuris už kurį daugiau davė. Atodo, kad nedaug bus tokių lietuvių, kurie savo pareigos šiai lietuvių šventovei neatliks, nes kuris gi iš lietuvių sąrašo panorės save išbraukti.

Iki šiol daugiausiai davė Tichoniuk-Tarškutis šeima, paaukodama **$ 2.000.** Rosario Lietuvių Bendruomenė ir Vajagų šeima aukojo po **$ 1.000.** Matulių šeima aukojo **$ 500. Aukojo po $ 300:** Jonas Stasauskas Zankų šeima ir Švarlių šeima. **Aukojo po $ 200:** Zarauskų šeima, Juozas Guzas, Aleksandras Kalainis, Jurgis Liutkevičius, Kazimieras Kalainis, Zigmas Stasevičius, Jonas Kiaušas, Tomas Plepys, Makauskų šeima. **Po $ 150 aukojo:** Juozas Šupenis, Jonas Drevinskas, Vytautas Seniūnas, Antanas Latvėas. **Po $ 100 aukojo:** Jonas Jasevičius, Lukošių šeima, Jurgis Šatūnas, Užkurių šeima, Dūdų šeima, Marija ir Jurgis Palaikiai, Monika Seniūnas, Aidukų šeima Vincas Žakevičius Jlacida ir Jonas Šimkai, Elzbieta ir Vincas Drevinskai. **Po $ 50 aukojo:** Juozas Ašmonas Juozas Rakutis Morkūnų šeima, Sergiūnų šeima Julius Kubilius, Ona Mireška. **Paaukojo $ 30:** Pranas Žvirgžda.

ROSARIO ŽINIOS

* **„LAIKO“ atstovas Pijus Gudelevičius** Rosario ir Cap. Bermundez lietuvių kolonijų buvo visur gražiai priimtas. Rosariečiams buvo proga atsilyginti už Laiką“ užsimokant prenumeratos mokestį. Gavo taip pat ir naujų skaitytojų.

* **P. Ziemelis** buvo susirgęs ir paguldytas Italų ligoninėje.

* **Jonas Papečkys** darbe turėjo nelaimę: krisdama geležis sužeidė koją. Teko namuose išbūti porą savaičių.

* **Marija ir Jonas Balsiai** pasinaudodami atostogomis, buvo nuvykę į Santa Fé kur aplanké daug savo pažįstamų.

* **Antanas Vajaga,** Adelės ir Jurgio Vajagų sūnus vėl gavo paaukštinimą Argentinos laivyne. Dabar turi "Guardamarina conductor" titulą. Atitinkamai gavo taip pat ir algos pakėlimą.

* **Naujos Šv. Kazimiero bažnyčios** šventorių puošia tikrai meniškas lietuviškas kryžius kuris padarytas iš kieto medžio ir kurio darbas gerai atliktas. Kryžiaus padarymas kainavo $ 1.500. Kad padengus išlaidas, ukas rinkti yra įgaliotas p. **Jurgis Vajaga.**

* **Jurgis Kiškūnas** Jurginių proga savo draugų ir pažįstamų buvo gražiai pavaišintas. Kiti Jurgiai savo Vardines šventė namuose kaip Jonaitis, Vajaga, Brizgys Liutkevičius Šatūnas, Luckis, Palaikis ir Butkevičius.

SVARBIEJI ADRESAI

Lietuvos Pasiuntinybė Urugvajuje: Juan Maria Perez 2820, Montevideo, Telef. 41-55-91.

VIEŠBUČIAI ATOSTOGOMS:

* **KAZIMIERAS STANKŪNAS** vasaros ménesiams įsnuomuoja atskirus departamentus atostogaujantiems labai gražioje ir sveikoje vietoje **Villa del Dique, Calamuchita, Sierras de Córdoba.** Dél sąlygu kreiptis laiškū i savininką arba teirautis „LAIKO“ red.

* **„PENSION LITUANA“,** sav. Juozas Palgis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnu ežero (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas. Pragyvenimas dienai tik $ 17.

* **CONDOR HOTEL,** Villa Rumipal, frente al Balneario del Embalse del Rio III (Sierras de Córdoba). Sav. Paulauskas ir Degulis. Lietuviški valgiai. Pragyvenimas dienai tik $ 19.

* **„LIETUVA“** Sav. V. Nalivaika. Dél informaciju kreiptis: Turismo Agencia, **Florida 165** (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5, T. E. 33-9584.

* **„ŽEMAITIJA“.** Islas del Ibicuy. Sav. J. ir A. Burokai.

* **J. ZUBRICKAS IR A. KIRSTUKAS** fotografuoja vestuves, krikštynas, pobuvius ir kitus šventinius subuvimus. Herrera 287, Bs. Aires, T. E. 26-9672.

* **HORACIO E. CZOP** fotografuoja vestuviu, gimtadienio, sužiedotuviu, krikšto ir ivairiu švenčiu progomis. Isleta 3317, Val. Alsina (4 de Junio).

* **OPTIKAS V. RASIŪNAS:** Gral. Mariano Acha 876, Morón: šešt. 13-17 val. ir sekm. 13-16 val.

* **ČIUŽINIU, UŽUOLAIDU DIRBTUVĖ - PARDUOTUVĖ.** Parduodama bovelna, vilnos, ivairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės. Sav. **Antanas Šalčiūnas:** Juan B. Alberdi 933 — Bs. Aires. T. E. 60-2784.

* **Mechanikas specialistas Antanas Pigaga** taiso siuvamas mašinas, rašomas mašinėles, patefonus, žibalines krosnis ir kt. Kreiptis: c. Valparaiso 2245, Val. Alsina. T. E. 20-8708.

SANTA FE

* **Pijus Gudelevičius** „Laiko“ atstovas šiuo metu lankosi Santa Fe lietuvių kolonijoje, kur renka prenumeratos mokestį ir naujus skaitytojus. Visi maloniai priima ir džiaugiasi jo atsilankymu.

KORDOBA

V. Šulcas, meniškų medžio dirbinių specialistas, kurio padarytas labai gražus lietuviškas kryžius buvo Kordobos lietuvių kolonijos padovanotas vietos vyskupui.

SVEČIAS IŠ JAV-BIŲ

Mūsų kolonijoje lankési malonūs svečiai, tai Marijonų Viršininkas-Provincijolas kun. V. Atkočius iš Š. Amerikos ir kun. P. Brazys Aušros Vartų klebonas, iš Avellanedos. Pernakvoję pas p. p. Šulcus ir kiek laikas leido aplankę keletą lietuvių šeimų svečiai išvyko į Villa del Dique.

* **P. Ald. Zotovienė** Lietuvių Mokyklos vedėja, paémus perstiprių vaistų nuo persišaldymo buvo apsinuodijusi, bet savo vyro dr. A. Zotovo prižiūrima po savaités pasveiko.

* **Jurgis Mogila** virš 70-ties metų senelis prieš porą ménesių eidamas į lovą poilsiui išsinarino koją per kelį. Gydytojo sutvarkyta koja po truputį sveiksta, bet vaikščioti dar vis negali. Žmonos prižiūrimas gydosi savo namuose.

* **L. Žiedonytė,** lietuviškos mokyklos mokinė, gabi menininké ir deklamatoré balandžio 21 d. turėjo gerklés operaciją. Savo mamytés prižiūrima jau baigia pasveikti ir pradėjo lankyti mokyklą.

M. B.

***Atitaisoma:** Pereito „Laiko“ numerio (88) aprašyme apie mirusį Jurgį Sprangauską turėjo būti — **gimęs Pakuonio par.,** o ne — Pakruonio kaip buvo parašyta.

* **Už Elvirutės Gabrėnaitės** vėlę San Ignacio ir Robles bažnyčiose gegužės 7 d. buvo atlaikytos šv. Mišios. Pirmosios užprašytos velionės klasės draugių antrosios — tėvelio p. Stepo Gabréno.

PADĖKA

Mūsų brangiajai Elvirutei Gabrėnaitei š. m. balandžio 7 d. mirus, paskutinę pagarbą velionei suteikusiems prie laidotuvių prisidėjusiems ir mus užjautusiems draugams ir pažįstamiems, ypatingai pp. Tauskų, Savickų Jakubkų, Matusevičių Puteikių, Bendinskų šeimoms. Kordobos lietuvių "Neptūno" draugijai, pp. Šulcams, Zotosvams, Vaitiekūnams, Baranauskams, Meilučiams, Žiedoniams Kuncaičiams, Pečiukoniams Staugaičiams p. Petrylienei su dukrele p. M. Černiauskui, p. Raškevičiui ir kt. esame nuoširdžiai dėkingi

Stepo ir Petro Gabrėnų šeimos.

KRAUTUVĖ „NARUŠIS“
Maisto produktai, gérimai ir smulkios prekés; c. **Unanue 6360, Villa Lugano.** Sav. V. NARUŠEVIČIUS.

V. MAČERNIS y Cia atlieka gelžbetonio (hormigón armado) ir visus statybos darbus greitai ir sąžiningai.
Teirautis:
JUNCAL 1258 — Buenos Aires. T. E. 41-1859.

TEMPERLEY

MINI MOTINOS DIENĄ

ARLB Temperley Apylinkė minės Motinos Dieną gegužės 17 d., sekmadienį. Minėjimas įvyks ponų Morkūnų namuose c. 6 Nr. 450, Villa Sastre, Temperley, su labai įdomia programa. Įėjimas visiems laisvas.

ARLB Temperley Apylinkės Valdyba

ŠAUNIOS VARDINĖS

ARLB Temperley Apylinkės valdybos pirmininkas, žinomas visuomenės veikėjas ir senas Argentinos lietuvių pramonininkas p. **Pilypas Vaitkevičius** gegužės 1 d. šventė savo Vardo ir Gimimo Dieną. Vaišės buvo p. Morkūnų namuose, Temperley.

Šauniose vaišėse dalyvavo daug sukaktuvininko draugų ir pažįstamų. Svečių tarpe matési daugelis Temperley lietuvių veikėjų ir toli mesnių lietuvių, kolonijai žinomų asmenų. Jų tarpe matési: p. Morkūnas su šeima, p. J. Būbnovas su Ponia, p. Petrulevičius su Ponia, p. Vl. Cibavičius su dviem sūnumis studentais, stud. Ramašauskas p. Kubelis, p. P. Sakalauskas, p. Čikštas, p. Paulauskas su šeima, p. Veikalas su šeima, p. J. Stasiulevičius su šeima, p. Galinaitis su šeima, p. Liačas su Ponia, p. A. Repečka, „Aušros“ choras su savo vedėju p. Ig. Valantinavičium ir p. Valantinavičiené.

Vaišių metu buvo pasakyta daug kalbų ir linkėjimų p. Vaitkevičiui, o taip pat gautas sveikinimo laiškas iš Mar del Platos. Buvo sudainuota „Ilgiausių Metų“. „Aušros“ choras sudainavo keletą lietuviškų liaudies dainų.

Nuotaika visą laiką buvo linksma ir lietuviška tos šventés vadovo p. Bubnovo déka, mokéjusio sumaniai programą pravesti. Vaišės užsitęsé iki šeštadienio.

Koresp.

LIETUVIŲ BAŽNYTINIS KOMITETAS VEIKIA

Balandžio 26 d. Temperley Seserų koplyčios kieme tuoj po lietuviškų pamaldų Lietuvių Bažnytinis Komitetas turėjo savo susirinkimą. Komiteto pirm. p. Ig. Valantinavičius padaré trumpą pranešimą, ragindamas kartu lietuvius katalikus skaitlingiau lankytis lietuviškose pamaldose, kurios yra vieną kartą ménesyje Temperley kolonijai. Jis taip pat pasiūlé, kad pamaldos būtų daromos du kar per ménesį. Tačiau p. A. Repečka siūlé kad pamaldos ir toliau būtų tik vieną kartą per ménesį, kol lietuviai kat. pripras prie šios tvarkos. Beto, jis pasiūlé, kad šiuo reikalu turėtų daugiau rūpintis ir lietuvius paraginti Baž. Kom. rajoniniai atstovai. P. A. Repečkos nuomoné buvo priimta ir ateityje nutarta ją vykdyti.

Koresp.

KNYGYNAS KITOSE PATALPOSE

ARLB Temperley Apylinkės Valdyba perkélé savo knygyną į naujas patalpas. **Knygynas** dabar yra patogesnéje vietoje — vos pusantros kvadros nuo c. Pasco (aukš. 2000) p. Galinaičių namuose C. Benito Lynch 150, Villa La Paz, Temperley. Knygyno vedėja yra mūsų kolonijos pažiba, gabi kolonijos veikėja, „Aušros“ cnoro dalyvé, Bažnytinio Komiteto sekretoré ir Meno Ratelio pirmininké **p. Jonytė Galinaitytė.**

Koresp.

AUKOJO KNYGŲ

Buv. mokytojas p. **A. Repečka** paaukojo 15 knygų ARLB Temperley Apylinkės knygynui, kuriomis mūsų tautiečiai galés mielai pasinaudoti.

Koresp.

TEMPERLEY BAŽNYTINIS KOMITETAS

nuoširdžiai dėkoja visiems geraširdžiams lietuviams už Liet. Radio Valandėlei aukas, surinktas po lietuviškų pamaldų š. m. balandžio 26 d. Aukojo šie asmenys: $ 20: J. Stasiulevičius. Po $ 10: P. Vaišvila, S. Gotcaitienė ir Myk. Morkūnas. Po $5: O. Adomaitienė, A. Savickas, M. Tamašiūnienė, J. Navickas, P. Zlotkienė, A. Garbužaitė, V. Gražulevičius, V. Balčiūnas, J. Černauskas, R. J. Vaičiūnas, J. Auryla, V. Pečiulis ir Račkauskaitė de Bizuga. $ 2: A. Pečiulis. Iš viso surinkta $ 117, kurie yra įteikti Radio Valandėlės vadovybei.

* **Konstancijai ir Kazimierui Gikiams** daug naujo džiaugsmo atnešė Ramón Sarda ligoninėje balandžio 25 d. gimus; sveika ir graži dukrelė Teresė Dora.

JUOZO ŠNIPO BATU DIRBTUVĖ ir Cigarečiu Parduotuvė: Cabildo 651, Villa Porvenir, Avellaneda. Gaminami nauji ir taisomi seni

SPAUDA

ATSIŲSTA PAMINĖTI

1. **Kazys Binkis: LYRIKA,** pirmasis pilnas Kazio Binkio poezijos rinkinys. Redagavo ir įvadą parašė Jonas Aistis išleido Knygų Leidykla TERRA, 748 W. 33 rd St. Chicago 16 Ill. Kaina 2.00 dol. gaunama leidykloje ir pas platintojus.

Kazys Binkis — labai žymus vardas mūsų pomaironinėje poezijoje. Jo literatūrinis palikimas nedidelis, bet svarus ir saugus nuo laiko dulkių. Pirmuoju eilėraščių rinkiniu "Eilėraščiais" jis, J. Aisčio žodžiais tariant mūsų liaudies kūrybos elementus iškélé į nepasiekiamas aukštumas antruoju "100 pavasarių", parodé puikių formos pavyzdžių. "Lyrikoje" telpa visi eilėraščiai iš pirmosios ir iš antrosios jo piezijos knygų papildyti eilėraščiais surastais periodikoje.

Knyga turi 116 psl., apipavidalinimas visiškai be priekaištų. Poezijos mėgėjams šia K. Binkio "Lyrika" TERROS Leidykla įteikia naują puikią dovaną.

2. **Prof. Stasys Šalkauskis SKAUTAI IR PASAULĖŽIŪRA,** trečioji laida. Įžanginį žodį parašė V. s. Kazys Palčiauskas. Išleido Akademinis Skautų Sąjūdis. 1953 m.

3. **M. Matukas, NE VISA MIRŠTA** Kūno mirtingumas ir sielos nemarumas. Išleido Šv. Teresėlės Mažųjų Sielų Misijų Brolija. Nedidelė knygelė, sprendžianti svarbiausius žmogaus gyvenimo klausimus — mirtį ir amžinybę.

4. **CHICAGOS VADOVAS,** Išleido Lithuanian Chamber of Commerce of Illinois 1953 m. Tai Amerikos lietuvių sostinėje gyvenančių žyniųjų asmenų ir organizacijų adresai bei trumpi apibūdinimai. Taip pat duodamas Chicagos miesto planas.

5. **AIDAI,** Ménesinis Kultūros žurnalas, Nr. 4(60) Balandž;o mén., 1953 m. Vyr. red. **Ant. Vaičiulaitis.** Turinyje randame — kun. dr. V. Balčiūno (Pisikėlimo vilties ženkle) Juozo Girniaus (Bejieškant kelio mūsų tautinei kultūrai į pasaulį), Mykolo Vaitkaus (eilėraščiai), A. Merkelio (Iš Vydūno vaikystės ir jaunystės) Jono Griniaus (Dramos "Žiurkių kamera" tęsinys), Vytauto Jankausko (eilėr.) T. dr. Klemenso Žalalio (Archeologijos daviniai Šv. Rašto studijose) ir plati literatūros meno, visuomeninio gyvenimo apžvalga.

6. **ATEITIS,** Katalikiško Jaunimo žurnalas Nr. 4 Balandis, 1953 m. Vyr. red. **Paulius Jurkus.**

7. **MŪSŲ VYTIS** P. L. S. S. Vadų, Vadovių ir Akademikų Skautų-čių laikraštis, Nr. 2(52) Kovas —Balandis, 1953 m. Red. **Bronius Kviklys.**

8. **MEMORIA Y BALANCE,** Susivienijimo Lietuvių Argentinoje pereitų metų veiklos apyskaita. Išleista 1953. II. 15. Cuatro de Junio, prov. Buenos Aires.

9. **LITHUANIA'S FIGHT FOR FREEDOM** by E. J. HARRISON, Formerly Brit;ch Vice-Consul in Kaunas and Vilnius. Tai buvusio Lietuvos Anglijos vicekonsulo angliškai parašyta informaciné knyga apie Lietuvos kovą už laisvę. New York, 1952 m.

10. **LITHUANIAN FRANCISCAN FATHERS** — anglų kalba meniškai išleista knyga apie lietuvių Tėvų Pranciškonų veiklą.

PAJIEŠKOMI ASMENYS

Lipskis Antanas ir jojo seserys, kilę iš Dišlių kaimo Alsėdžių val. Telšių apskr. Jie yra išvykę iš Lietuvos tuoj po Pirmojo Karo. Juos paieško Kazimiero Lipskio dukté-Liuda Lipskytė.

Tuo reikalu smulkesnių davinių galima gauti Lietuvos Pasiuntinybėje calle Juan Maria Pérez 2820 Pocitos, Montevideo.

Pasiuntinybė

1953 m. IV. 24 d.

PAJIEŠKOJIMAS

Antano Steikūno sūnaus Antano, turinčio apie 50 m. amžiaus, Argentinon atvykusio apie 1926-28 m., gyvenusio anksčiau c. Alvear 1572 Bs. Aires, pajieško jo pusbrolis **Povilas Burneikis** 3539 So. Emerald Ave., Chicago 9, Ill. USA.

DĖMESIO!!

ARLB Temperley Apylinkės Valdybos antrašas yra toks: Calle Avellaneda 1001 Temperley FCNGR.

Visus kurie nori padėti ARLB Temperley Apylinkės knygynui ar tai knygomis, ar laikraščiais bei žurnalais, maloniai prašome įsidėmėti knygyno antrašą:

Srta. Juanita Galinaitytė
c. Benito Lynch 150,
Villa La Paz, Temperley,
FCNGR, Argentina.

Elena ir Pranas Buzai su savo sūnumi ir artimaisiais Fatimos Švč. Marijos lankymosi jų namuose metu.

MONTEVIDEO

Jo malonei
Gerbiamam „Laiko“ Redaktoriui,
c. Mendoza 2280,
Avellaneda.

GERBIAMAS PONE REDAKTORIAU,

Šiuo nuolankiai prašau Tamstos neatsisakyti patalpinti savo laikrašty mano pareiškimą.

1947 m. į mane kreipési keli asmenys, prašydami pasirašyti po peticija, neva tam, kad Urugvajaus valdžia leistų atvažiuoti į Montevideo Lietuvos konsului, kurio tuo metu čia nebuvo. Nemanydama nieko blogo, pasirašiau. Dabar sužinojus, kad tai buvo lietuvių komunistų pinklės, savo parašą atšaukiu ir juos už apgavimą smerkiu. Su augšta pagarba

U. Tubiutė

* **SKUBIAI PARDUODAMA** valgomų produktų krautuvė (almacén) lietuvių apgyventoje vietoje su dideliu skaičiumi klijentų. Kartu išnuomuojama patalpos: salionas gyvenamas kambarys, virtuvė ir sandėlys.
c. Montes de Oca 450, V. Scasso, T. E. 652-0145.

* **PARSIDUODA** dideli mediniai vartai, skardos stogams (chapas), pastolai (tirantes) ir kita statybai reikalinga medžiaga. Kreiptis:
Calle ITAPIRÚ 2661,
Valentin Alsina.

REIKALINGAS
vyresnio amžiaus vyras vasarvietėje (quintoje) draugystei su savininku palaikyti ir, jam nesant, namus pasaugoti.
Dél sąlygu kreiptis į **Izidoriu Stanku,** c. Lynch 3752, N. Pompeya, Bs. Aires.

RADIO TECHNIKAS
V. RAMANAUSKAS
mokslus baigęs JAV-bėse. Dirba naujus ir taiso visokiu rūšiu radio aparatus. Parduoda išsimokėjimui.
TOLA 289, BUENOS AIRES. T. E. 64-4154

FOTOGRAFUOJU
organizacijų, šeimu ir pavieniu asmenu šventes bei kitus ivyklus
Kreiptis laiškū ar asmeniškai:
L. KANČAUSKAS,
Paso de Burgos 1783-Avellaneda

* **ALF. DEGULIO ir K. PAULAUSKO** lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgiu pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnuja patys šeimininkai.

* **MOTERU GROŽIO SALIONAS IR KIRPYKLA „HENRY“.** Ivairiausiu madu šukavimas moderniausiomis priemonėmis. 20 metu praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: **Leandro N. Alem, 818, Banfield.**

„LAIKO“ SPAUSTUVĖ
pigiai ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuvinius pakvietimus, Pirmos Komunijos paveikslėlius, ivairius komercinius blankus ir atlieka kitus spaudos darbus.
Kreiptis:
Mendoza 2280 Avellaneda, Buenos Aires. T. E. 20-9027.

* **MINKŠTU KĖDŽIU DIRBTUVĖ** Sav. Mikelionis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

Imprenta „LAIKAS“, Mendoza 2280, Avellaneda. T. E. 20-9027.

"KNYGŲ LENTYNA"
602 HARVEY STR.
DANVILLE, ILLINOIS
U. S. A.

LAIKAS

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL
Franqueo Pagado
Concesión Nº 4289
Tarifa Reducida
Concesión Nº 4015

„EL TIEMPO" Semanario Lituano
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T. E. 20-9027

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 381833

Redaguoja Red. Kolegija. Red. Pranas Garšva. — Rankraščiai taisomi
Redakcijos nuožiūra, nesunaudoti — grąžinami tik autoriams prašant.
KAINA: Argentinoje metams $ 30.—, pusm. $ 17.—, vienas nr. $ 1.50.
Urugvajuje met. 5 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 3 dol.

13 de Mayo 1953 — IV METAI — Nr. 89

LIETUVIAI VAŽIUOS Į LUJAN

Lietuvių ekskursija į Lujan Marijos šventovę bus gegužės 31 d. Kelionė bus daroma autobusais, kurie išvyks nuo Aušros Vartų bažnyčios 6,30 val. ryto. Bilietų kaina ten ir atgal $ 18. Bilietus prašoma įsigyti iš anksto Aušros Vartų lietuvių par. raštinėje. **Klebonas.**

PAGERBĖ MOTINAS

Pagal lietuvišką paprotį kasmet gegužės pirmąjį sekmadienį yra švenčiama Motinos Diena. Šiais metais motinos buvo pagerbtos gegužės 3 d.

Iš ryto šventės prasmę priminė lietuviškoji radio valandėlė. Aušros Vartų bažnyčioje 10,30 val. buvo už gyvas ir mirusias motinas iškilmingos šv. Mišios, kurias atlaikė Marijonų Provincijolas kun. V. Atkočius MIC, o progai tinkomą pamokslą pasaké lietuvių parapijos klebonas kun. P. Brazys MIC. Sumos metu giedojo Šv. Cecilijos choras. Įspūdingą buvo, kai bažnyčion visi atėjo prisisegę baltą arba raudoną gėlę prisimenant savo mirusią ar gyvą motiną. Tas gėles prieš bažnyčios duris įeinantiems segė "Birutės" Dr-jos narės, kurios palaikydamos šį gražų paprotį, vertos tikros pagarbos.

Po pietų 5 val. Lietuvių Saléje įvyko "Birutės" Dr-jos suruoštas viešas Motinos Dienos minėjimas su gražia programa. Minėjimą trumpu žodžiu atidaré birutieté Adelė Ivoškaitė, kuri pakvieté paskaitai O. Kairelienę. Paskaitoje buvo nusakyta motinos reikšmė ir jos įtaka žmonéms bei duota gražiausių pavyzdžių iš mūsų rašytojų raštų. Paskaitai pasibaigus, solo padainavo mažoji birutietė Vytelė Bagdonaitė.

Visą publiką maloniai nustebino gražiai O. Bagdonienės surežisuota ir su įsijautimu suvaidinta Jono Baranausko 4 veiksmų drama "Likimo Kelias". Drama parinkta gerai, turinys tinkamas Motinos Dienai, nes rodo didelį sūnaus-kunigo pasiaukojimą ir tikrą motinos meilę. Vaidintojai kurių buvo tikrai daug,, savo roléms tiko ir jas atliko su nemeluotu nuoširdumu. Svarbesnése rolése pasirodé S. Derenčius, M. Derenčiūtė, O. Stanaitienė, S. Stanaitis, U. Šilaikienė, A. Ivoškaitė. J. Kriščiūnas, P. Karavaitis, H. Bagdonas, B. Sturevičiūtė, V. Bagdonaitė ir kt. Dramos pasiruošimo vargas buvo įvertintas gausiu lietuvių atsilankymu ir nuoširdžiais plojimais. Tai rodo, kad rimti veikalai mūsų žmonių yra mėgiami ir mielai lankomi.

Prie gražios programos reikia pridėti malonią staigmeną — tai jaunos šokėjos M. Rukšėnaitės šokius, kuriuos ji jau moka atlikti su gyvu išgyvenimu. Birutietės, kurios iki šiol savo veikla yra davusios gražų pavyzdį, šiuo Motinos Dienos minėjimu dar kartą įrodė, kad darbu ir pasiaukojimu galima nugaléti kliūtis ir lietuvišką publiką sutraukti įvairių švenčių minėjimams. — **Np.**

Visi Tautiečiai ir Tautietės kviečiami gausiai dalyvauti įdomioje

SUSIPAŽINIMO ARBATĖLĖJE

ruošiamoje Vyriausio Amerikos Lietuvių Marijonų Vadovo, Didžiai Gerbiamo Provincijolo kun. Valentino Atkočiaus apsilankymo proga. Svečias papasakos savo įspūdžius iš Šiaurės Amerikos. Bus įdomi programa. Po programos — šokiai išimtinai tik pobūvio dalyviams. Bilietų kaina $ 10. Rengėjai.

Jaunavedžiai Aldona Galeckaitė ir Kazimieras Černiauskai

* **Antanas Slančiauskas,** Vyčių Sąjungos darbuotojas ir Šv. Cecilijos choro solistas, šiais metais įstojo į Buenos Aires universiteto farmacijos fakultetą.

Savo uolius choristus bei šokėjus

ALDONĄ GALECKAITĘ ir KAZĮ ČERNIAUSKĄ,

sukūrusius naują lietuvišką šeimos židinį, sveikina ir daug saulėtų dienų linki

Liet. Taut. Meno Ansamblis DAINA

ANT. RIMŠOS SUKAKTIS

Gegužės ménesį p. Antanui Rimšai sueina 75 amžiaus metai, o jo žmonai p. Halinai Rimšienei — 70 metų. Ant. Rimša yra žinomas Kauno siuvėjas, savo srities specialistas, turėjęs savo mokyklą. Jo jau negalima pavadinti tik amatininku, bet savos rūšies menininku. P. p. Rimšams, kaip ir daugeliui mūsų tautiečių, savo garbingo amžiaus aukštumoje teko palikti viską, kas per gyvenimą buvo sukurta, palikti savo Tėvynę ir leistis į svetimus kraštus ne tik tremties, bet ir senatvės vargų vargi.

Po ilgų klajonių per Vokietiją, Boliviją jiems teko apsistoti mūsų kolonijoje. Jie ir čia nenusimena ir kuriasi visa energija iš naujo. Jų amžius jau neleidžia dalyvauti platesnėje lietuviškoje veikloje, bet jie liko patriotai, besiilgį savo krašto. Bet savo darbe p. Rimša dar yra nepamainomas specialistas, kurs ir čia garsina savo ir savo krašto vardą.

Argentinoje sukaktuvininkai gali džiaugtis, kad jų vyriausias sūnus yra pagarsėjęs Pietų Amerikoje kaip dailininkas. Dail. Jonas Rimša šiuo metu yra JAV-bėse ir ten ruošia savo dailės parodas. Taip pat ir kiti jų vaikai yra kartu su jais. Garbingo amžiaus sukaktuvininkams tenka palinkėti dar grįžti į išsiilgtą tėvynę Lietuvą. — **Stv.**

* **DAINOS Ansamblio plokštelės,** kurių padarymas dėl plokšteles dariusios įstaigos kaltės (trūko atitinkamų medžiagų) taip netikėtai ilgai užtuko, jau yra baigtos ir šios savaitės pabaigoje bus įteiktos Ansamblio vadovybei. Visi, kurie plokšteles yra užsisakę, galės jas atsiimti pas p. A. Petravičių.

NAUJI „LAIKO" RĖMĖJAI

Naujosios spaustuvės skoloms mokėti ir „Laikui" aukojo šie Naujieji Rėmėjai:

$ 100: R. Kazeliūnienė.
$ 80: P. ir S. Jankauskai.
$ 50: Vl. Deveikis.
Po $ 20: Dr. E. Babelis, J. Baltriūnas, V. Diminskis, V. Kašeta, P. Pogevičius ir J. Valentinas.
Po $ 10: J. Kašeta, B. Loveikis ir M. Pilikonis.
$ 5: V. Timinskis.

Visiems Gerbiamiesiems Rėmėjams Spaustuvės Administracija ir „Laiko" Redakcija nuoširdžiai dėkoja.

PADĖKA

A. L. K. Mergaičių ir Moterų Dr-ja "Birutė" nuoširdžiai dėkoja visiems už prisidėjimą prie Motinos Dienos parengimo, t. y. p. O. Kairelienei už paskaitą, vaidintojams, jaunimui, dainininkams ir visiems kitiems, kurie vienokiu ar kitoku būdu prisidėjo prie minėto parengimo, o ypač mažajai šokėjai Mirtelei Rukšėnaitei. **Valdyba.**

PADĖKA

Su giliu dėkingumu turiu garbę pareikšti, kad p. E. Diminskienė buvo maloni įteikti man kaip paramą ligoje $ 562, kuriuos sudėjo žemiau išvardinti kilniadvasiai tautiečiai: A. Brazaitis, J. Kanapinskas, R. Miranda, J. Nakutis, L. Laucius, F. Kuprevičius, C. Leščiukaitis, A. Geigas, A. Židelis, E. Dominas, M. S. de Kormielev, A. Korsakas, A. P. Kairiai, J. Bražėnas, T. Jasiukynas, V. Diminskas, Juškevičius, V. Gogelis, P. Mickevičius L. Avulis, K. Arasimavičius, P. Rudėnas, E. Bubnovas, L. Račys, Lebeda, A. Jurgelevičius, Steponaitis A. Marcinkevičius, Jasiukynas, Remeikis, B. Ginietis, J. Mežinskas, A. Kemežys, A. Baltrimonaitis Juozas, J. Balnius, J. Čiolnas, P. Senkus.

Iniciatoriams, rinkėjams ir aukotojams reiškiu giliausią savo padėką. **J. Kesylius.**

* **Šv. Cecilijos choro** vadovybė gavo padėkos laišką už veltui nusiųstas plokšteles lietuviams, besigydantiems Gautingeno ligoninėje Vokietijoje. Padėkos laišką atsiunté ten esančių lietuvių ligonių pirmininkas J. Vaivada, kuris džiaugiasi, kad dabar galės ligoniai, gyveną kartu su daugeliu tautybių, išgirsti ir savo kalba gražių dainų.

* **Inž. P. Bielskus** pasistaté nuosavą patogų namą Adrogué miestelyje ir šiomis dienomis persikėlė su šeima ten gyventi.

* **Bronius Loveikis,** anksčiau gyvenęs 4 de Junio, o dabar prie Alta Gracia, Kordobos prov., balandžio pabaigoje buvo atvykęs savo pensijos reikalais į Buenos Aires. Buvo apsistojęs pas Vl. Cibavičių. Aplankęs savo pažįstamus ir draugus, Bs .Airese, Avellanedoje ir Berisso mieste, apžiūrėjęs naująją "Laiko" spaustuvę, išvyko atgal į savo namus.

Sulaukusių garbingo 70 ir 75 metų amžiaus sukakties pp. **HALINĄ ir ANTANĄ RIMŠUS** nuoširdžiai sveikina ir laimingos ateities bei sugrįžimo į savo laisvą kraštą linki **Elzbieta ir Viktoras Diminskai**

DĖMESIO ŠACHMATININKAMS!

A. L. B. Avelanedos skyrius kviečia visus lietuvius dalyvauti individualiniam šachmatų turnyre. Jau užsiregistravo visa eilė šio "mokslinio" ir įdomaus žaidimo mėgėjų. Tikimasi gausaus dalyvių skaičiaus. Registruotis "Laiko" spaustuvėje ar Administr. Turnyro atidarymas įvyks gegužės mėn. 24 d. (sekmadienį), 17,30 val., "Laiko" skaitykios patalpose.

ŠEIMOSE

NAUJA LIETUVIŠKA ŠEIMA

Žinomi lietuvių skautų veikėjai ir ansambliečiai **Aldona Galeckaitė ir Kazimieras Černiauskas** balandžio 25 d. sukūré naują lietuvišką šeimą. Iškilmingos sutuoktuvės buvo Aušros Vartų bažnyčioje. Jųdviejų moterystę palaimino ir progai tinkamą žodį pasaké kun. P. Garšva. Santuokos liudininkais buvo ansamblieté Honorata Čiujkienė ir Liet. Skautų Draugovės vadovas Viktoras Lesniauskas. Po religinių apeigų bažnyčioje graži vestuvių puota buvo Lietuvių Saléje, Avellanedoje. Prie vaišių stalų, kur dalyvavo virš šimtas svečių, buvo pasakyta kalbų su sveikinimais ir linkėjimais. O jie yra tikrai verti sveikinimų. Abu yra iš tremties atvykę Argentinon. Nuo pat pradžios įsijungė į lietuvišką darbą, dalyvaudami Dainos Ansamblio chore ir tautinių šokių grupėje, darbuodamiesi su skautais. Ypatingai daug pasiaukojimo parodė keletą ménesių nuo darbo nuliekamu laiku dirbdami prie pertvarkymo „Laiko" knygyno, skirto viešam pasiskaitymui, o sekmadieniais po lietuviškų pamaldų skirdami savo laiką knygų priėmimui ir išdavimui. Reikia tikėtis, kad ši naujoji lietuviška šeima, mokėjusi pakelti vargą ir pasiaukoti bendram reikalui, mokės ir toliau visa širdimi dalyvauti lietuviškame darbe.

Naujajai lietuviškai šeimai tenka palinkėti neprarasti vestuvinės nuotaikos ir pasilikti lietuviškam darbo bare aktyviais darbininkais.

E. TATULYTĖ IR J. MILIŠAUSKAS SUKŪRĖ ŠEIMĄ

Naują lietuvišką šeimą sukūré gegužės 2 d. **Elvyra Tatulytė ir Jonas Milišauskas.** Aušros Vartų bažnyčioje moterystę palaimino kun. J. Margis, svotais esant Onai ir Jonui Tatuliams. Po santuokos bažnyčioje iškilmingos vaišės įvyko Lietuvių Saléje, kur dalyvavo virš pusantro šimto abiejų jaunųjų giminių ir draugų. Abu jaunuoliai Lietuvos néra matę — jaunoji gimusi Argentinoje, o jaunasis Brazilijoje, — bet abu gražiai kalba lietuviškai. P. E. Tatulytė Milišauskienė yra daug pasidarbavusi prie "Laiko" knygyno pertvarkymo, už ką jai tenka nuoširdi knygyno vadovų ir skaitytojų padėka.

Povestuvinei kelionei jaunoji šeima pasirinko Kordobos kalnus. Ten išbus apie ménesį laiko, o grįžę apsigyvens p. J. Milišausko namuose.

ST. TIMINSKAS SUKŪRĖ ŠEIMĄ

Stasys Albertas Timinskas, Vyčių Sąjungos narys, Aušros Vartų bažnyčioje gegužės 9 d. susituoké su **Maria Luisa Patiño.** Moterystės sakramentas buvo suteiktas su šv. Mišiomis, dalyvaujant abiejų jaunųjų šeimoms ir giminėms bei draugams. Santuokos liudininkais buvo Secundino Patiño ir Ana Berral. Vakare jaunosios tėvų namuose buvo jaukios vestuvių vaišės, kuriose dalyvavo didelis būrys lietuvių ir vietinių svečių.

PAKRIKŠTYTI LIETUVIŲ BAŽNYČIOJE

Ana Lucia Merayo, Onos Bičinskaitės ir Humberto F. Merayo dukté, buvo pakrikštyta Aušros Vartų bažnyčioje gegužės 1 d. Krikšto tėvais buvo Ona Alilionytė ir Kazimieras Brucas.

Karolis Albertas ir Viktoras Adolfas Malkevičiai, Adolfo Malkevičiaus ir Santiagos Mirosewich sūnūs, gegužės 2 d. buvo pakrikštyti lietuvių bačnyčioje. Krikšto tėvais buvo pirmojo — Elena ir Adomas Jankauskai ir antrojo — Ona ir Stasys Deveikiai. Krikštynų vaišės buvo p. p. U. ir P. Sakalauskų namuose, kur dalyvavo būrelis vaišių šeimininkų draugų.

Jonas Antanas Baroniūnas, Stefanijos Gurskaitės ir Balio Baroniūnų sūnus, buvo pakrikštytas Aušros Vartų bažnyčioje gegužės 9 d. Krikšto tėvais buvo Ona Simonavičiūtė ir Rudolfas Gurskas, Teofilė Gurskaitė ir Stanley Nevins. Krikštynų puota, dalyvaujant būriui p. p. Baroniūnų draugų ir artimųjų, įvyko tos pačios dienos vakare jų namuose.

* **Pranas Juozas Juknevičius,** žinomo visuomenininko Zeferio Juknevičiaus ir Teresės Deveikytės Juknevičienės vyresnysis sūnus, gegužės 4 d. savo šeimoje atšventė savo trylikta̧sias metines. Jo pasveikinti atvyko krikšto motina U. Sakalauskienė, jo seneliai ir dėdės Deveikių šeima ir kt. Pranukas šiuo metu lanko gimnazijos (Nacional) antrąją klasę ir rodo namaža gabumų moksle.

* **Adolfina M. Geigaitė,** "Laiko" Garbės Leidėja ir pramonininkų M. ir A. Geigų dukté gegužės 2 d. šventė savo Gimimo Dieną. Ta proga jos téveliai padaré jaukias vaišes, kuriose dalyvavo būrelis artimųjų.

SERGA

* **Poetas Juozas Kékštas** buvo sunkokai susirgęs ir iš Lobos atvežtas ligoninėn į Buenos Aires. Dabar iš ligoninės jau išėjo, bet dar turės kurį laiką pasilsėti, kol atgaus sveikatą.

* **Juozas Zubrickas,** žinomas proginių ir šeimų švenčių fotografas, gegužės 9 d. išvyko į Caruhé maudykles gydytis. Ten išbus virš ménesio laiko.

* **Kazimieras Kudukis** Alvear ligoninėje turėjo operaciją, bet jau grįžo į namus ir sveiksta.

* **Petras Šukys,** Šv. Cecilijos choro narys, yra susirgęs ir gydosi namuose.

* **Jonas Rimkus,** gyv. Wildėje, yra paguldytas Eva Perón ligoninėje, Bs. Aires. Tikisi, kad greit galės iš ten grįžti į savo namus.

BERISSO

"MINDAUGUI" 22 METAI

Berisso Liet. Kat. Savišalpos ir Kultūros Dr-ja "Mindaugas" balandžio 25-26 dienomis minėjo savo 22 metų gyvavimo sukaktį. Balandžio 25 d., šešetadienį draugijos patalpose buvo minėjimas su programa. Išsamią paskaitą, duodamas draugijos veiklos istoriją, skaité p. V. Stundžia. (Paskaitos santrauką duosime kitame "L" nr. — Red.). Po to p. Alf. Petraičio vedamas choras davė lietuviškų liaudies dainų koncertą, kuris publikos buvo maloniai sutiktas. Ta proga buvo gauta sveikinimų raštu iš įvairių organizacijų, o žodžiu sveikino atvykę į minėjimą atstovai, kaip p. Ig. Padvalskis, p. P. Sakalauskas, p. P. Stalioraitis ir kt.. Visi linkėjo "Mindaugo" Dr-jai, garbingai nešusiai katalikišką ir lietuvišką véliavą per 22 metus, nešti ją ir toliau. Po programos buvo jaukus lietuviškas pasilinksminimas.

Sekmadienį, balandžio 26 d., vietos bažnyčioje kun. J. Margis atlaikė pamaldas už gyvus ir mirusius draugijos narius, o pamaldų metu giedojo draugijos choras. Tiek minėjime, tiek pamaldose dalyvavo gražus mūsų tautiečių būrys. "Mindaugo" Dr-jai šiais metais pirmininkauja žymus šios kolonijos veikėjas p. Myk. Tamoliūnas. — **L. K.**

"NEMUNAS" IŠSIRINKO NAUJĄ VALDYBĄ

Lietuvių Savišalpos ir Kultūros Dr-ja "Nemunas" išsirinko naują 1953-54 metams valdybą, į kurią įėjo šie nariai: pirm. **F. Dulké,** vicepirm. **L. Čečys,** sekr. **J. Meškinis** (sūnus), sekr. pav. **L. Ivoskevich-Ivoškevičius,** ižd. **J. Bernontas,** ižd. pav. **P. Mažuolis,** nariai — **C. Štreimikis, A. Kalibatas, V. Aviltis, V. Marcinkus, A. Seperka** ir **M. Kowalczuk.** Kandidatais liko: F. Dalinda, C. Meškinis, A. Pakulis ir C. Skvereckas. Į Revizijos Komisiją išrinkti: **J. De Michelis, P. Navickas** ir **C. Kvedaras.**

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

Berisso lietuvių kolonija Motinos Dieną paminės gegužės 24 d. Vietinėje bažnyčioje bus sudėtinės šv. Mišios už gyvas ir mirusias motinas 10 val. Po pietų "Mindaugo" Dr-jos patalpose bus iškilmingas motinų pagerbimas su programa. Visi lietuviai kviečiami pagerbti savo motnas.

Gegužės 23 d., šeštadienį, Tautos Fondo Atstovybė Argentinoje Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda, rengia didelę

VAKARIENĘ

kurios pelnas skiriamas Lietuvos laisvinimo darbams.
Visi kviečiami bilietus įsigyti iš anksto.
Vyrams — $ 50,— Moterims — $ 25,—.